

- NACRT -

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE

Z A K O N

**O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA**

Na temelju članka 26. Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) i članka 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 10/03), Skupština Županije Zapadnohercegovačke na _____ sjednici održanoj _____ godine, donijela je

Z A K O N

O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

DIO PRVI - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1. (predmet)

Ovim se Zakonom uređuje sustav zaštite i spašavanja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, materijalnih, kulturnih, povijesnih i drugih dobara i okoliša (u daljnjem tekstu: ljudi i materijalna dobra) od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća ili ratnih opasnosti (u daljnjem tekstu: prirodne i druge nesreće), prava i dužnosti građana i tijela Županije i općina/gradova, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba, te druga pitanja od značenja za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća u Županiji Zapadnohercegovačkoj (u daljnjem tekstu: Županija), a u skladu s Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 50/08- u daljnjem tekstu: Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju) i Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06. i 43/10.).

Članak 2. (Funkcije i elementi sustava zaštite i spašavanja)

(1) Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća obuhvaća: programiranje, planiranje, organiziranje, obučavanje i osposobljavanje, provedbu, nadzor i financiranje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprječavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

(2) Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg interesa za Županiju.

Članak 3. (Vrste prirodnih i drugih nesreća)

U smislu ovoga zakona pod pojmom:

- a) prirodne nepogode podrazumijevaju se događaji koji su prouzročeni djelovanjem prirodne sile na koje ljudski čimbenik ne može utjecati poput: potresa, poplave, visokog snijega i snježnih nanosa, olujnih ili orkanskih vjetrova, tuča, proloma oblaka, klizišta, suša, hladnoće, te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti;
- b) tehničko-tehnološke nesreće podrazumijevaju se događaji koji su izmakli nadzoru pri obavljanju određene djelatnosti ili upravljanja određenim sredstvima za rad i rad s opasnim tvarima, naftom i njenim prerađevinama i energetskim plinovima tijekom njihove proizvodnje, prerade, uporabe, skladištenja, pretovara, prijevoza ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra;

- c) druge nesreće podrazumijevaju velike nesreće u cestovnom, zračnom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brana, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, izvanredno stanje ili drugi oblici masovnog stradanja ljudi i uništavanja materijalnih dobara.

Članak 4.

(Osiguranje jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja)

(1) Županija osigurava izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriji Županije, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuju pitanja organiziranja, razvoja, pripremanja i uporabe snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Svi vidovi zaštite od prirodnih i drugih nesreća organiziraju se i provode u skladu s načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i preuzetim međunarodnim obvezama.

Članak 5.

(Ostvarivanje zaštite i spašavanja)

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, prema ovome zakonu, ostvaruje se organiziranjem i poduzimanjem sljedećih mjera i aktivnosti:

- a) otkrivanje, praćenje i sprječavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;
- b) obavješćivanje stanovništva o opasnostima i davanje naputaka za zaštitu i spašavanje;
- c) obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje;
- d) organiziranje, opremanje, obučavanje i osposobljavanje civilne zaštite i uspostavljanje i održavanje drugih vidova zaštite i spašavanja;
- e) mobilizacija i aktiviranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- f) otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja temeljnih uvjeta za život;
- g) nadzor nad provedbom propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;
- h) pružanje pomoći općinama/gradovima Županije i drugim županijama;
- i) traženje pomoći od drugih županija i Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Glavne značajke civilne zaštite)

(1) Mjere i djelatnosti iz članka 5. ovoga Zakona, ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizirani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Civilna zaštita i druge djelatnosti namijenjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća imaju humanitarne, nevojne i nepolitičke značajke i zasnivaju se na solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih sudionika u zaštiti i spašavanju.

Članak 7.

(Nositelji zaštite i spašavanja i načela njihovog djelovanja)

(1) Zaštitu i spašavanje provode građani, tijela vlasti, gospodarska društva i druge pravne osobe, službe zaštite i spašavanja, stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite, u okviru svojih prava i dužnosti, a na načelima suradnje, solidarnosti i uzajamnosti svih sudionika u sprječavanju, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

(2) Zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prvenstvo u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke djelatnosti.

(3) U slučaju prirodne ili druge nesreće svatko je dužan pomagati prema svojim mogućnostima i sposobnostima.

Članak 8.

(Dan civilne zaštite)

Dan civilne zaštite Županije je 1. ožujaka - Međunarodni dan civilne zaštite.

DIO DRUGI - PRAVA I DUŽNOSTI U CIVILNOJ ZAŠTITI

POGLAVLJE I. PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANINA

Članak 9.

(Dužnosti građana u zaštiti i spašavanju)

(1) Građani imaju pravo i dužnost sudjelovati u civilnoj zaštiti, izvršavati obvezu davanja materijalnih sredstava i obučavati se za osobnu i uzajamnu zaštitu i za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

(2) Pored prava i dužnosti iz stavka (1) ovog članka, građani imaju i pravo i dužnost:

- a) da u skladu sa zakonom i planovima zaštite i spašavanja budu raspoređeni u stožere, službe zaštite i spašavanja, postrojbe i povjerenike civilne zaštite;
- b) da podatke značajne za zaštitu i spašavanje koje saznaju ili primijete, hitno dostavljaju najbližem operativnom centru civilne zaštite, policijskoj upravi ili Upravi civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke (U daljnjem tekstu: Županijska uprava) ili službi civilne zaštite općine/grada;
- c) da daju podatke potrebite za vođenje evidencija u oblasti zaštite i spašavanja, kao i da u roku od osam dana od dana nastale promjene, prijave sve promjene koje se odnose na prebivalište, adresu stana, ime, zasnivanje i prestanak radnog odnosa, stjecanje stručne spreme i druge podatke od značaja za zaštitu i spašavanje.

Članak 10.

(Dobna granica za sudjelovanje u zaštiti i spašavanju)

U zaštiti i spašavanju dužni su sudjelovati radno sposobni građani od 18 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 18 do 55 godina života (žene).

Članak 11.

(Osobe izuzete od obveze sudjelovanja u civilnoj zaštiti)

U civilnu zaštitu ne raspoređuju se:

- a) osobe na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Oružane snage BiH);
- b) službenici i namještenici tijela unutarnjih poslova, pripadnici policije i kazneno-popravnih zavoda;
- c) trudnice, majke i samohrani roditelji koji imaju jedno dijete mlađe od sedam godina života, odnosno dvoje ili više djece mlađe od deset godina života, kao i skrbnici djece bez roditelja tih godina života;
- d) skrbnici starih i iznemoglih osoba;
- e) osobe proglašene nesposobnim za sudjelovanje u civilnoj zaštiti.

Članak 12.

(Zdravstvena sposobnost za sudjelovanje u civilnoj zaštiti)

Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave civilne zaštite, propisat će osnove i mjerila za utvrđivanje zdravstvene i psihofizičke sposobnosti za sudjelovanje građana u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu.

Članak 13.

(Dobna granica za obučavanje u civilnoj zaštiti)

Pravo i dužnost obučavanja za sudjelovanje u civilnoj zaštiti imaju, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, građani od navršenih 15 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 15 do 55 godina života (žene), ako su sposobni pohađati obuku.

Članak 14.

(Dragovoljno sudjelovanje u civilnoj zaštiti)

U civilnoj zaštiti dragovoljno mogu sudjelovati svi muškarci i žene stariji od 15 godina, s pravima i dužnostima pripadnika civilne zaštite.

Članak 15.

(Obveza davanja materijalnih sredstava)

(1) Građani imaju obvezu davanja na privremeno korištenje civilnoj zaštiti vozila, strojeva, opreme i druga materijalna sredstva, zemljište, objekte, uređaje i energetske izvore potrebite za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Vlada Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Vlada Županije), na prijedlog Županijske uprave, odredit će materijalna sredstva iz stavka 1. ovoga članka koja će građani biti dužni davati za potrebe civilne zaštite i utvrditi svrhu i način predaje, kao i davanje naknade za korištena, oštećena ili uništena sredstva.

Članak 16.

(Obveze građana na odazivanje pozivu tijela civilne zaštite)

Građanin koji je od strane nadležnog stožera civilne zaštite, uprave civilne zaštite ili službe civilne zaštite pozvan radi sudjelovanja u zaštiti i spašavanju dužan je odazvati se pozivu tog stožera, odnosno uprave ili službe na mjesto i u vrijeme određeno u pozivu.

Članak 17.

(Novčana naknada za sudjelovanje u civilnoj zaštiti)

(1) Osobe u radnom odnosu koje budu pozvane na obavljanje poslova civilne zaštite, a u skladu s člankom 16. ovoga Zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje tijelo koje ih je pozvalo u visini osnovice koju čini njegova prosječna mjesečna plaća ostvarena u prethodnom mjesecu prije mjeseca u kojem je obavljao poslove civilne zaštite, razmjerno vremenu angažiranja u civilnoj zaštiti.

(2) Vrijeme provedeno na vršenju poslova iz stavka (1) ovoga članka računa se u radni staž, a doprinos za mirovinsko-invalidsko osiguranje plaća pravna osoba, tijelo uprave i drugo tijelo vlasti kod koje se osoba iz stavka (1) ovoga članka nalazi u radnom odnosu.

(3) Osobe koje samostalno obavljaju neku djelatnost i koje budu pozvane na obavljanje poslova civilne zaštite, a u skladu s člankom 16. ovoga zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje tijelo koje ih je pozvalo, s tim što te osobe same vrše uplatu doprinosa za mirovinsko-invalidsko osiguranje.

(4) Naknada iz stavka (1) ovoga članka pripada i nezaposlenim građanima, koju isplaćuje nadležno tijelo civilne zaštite koje je građanina angažiralo za vršenje poslova. Naknada se obračunava u visini osnovice koju čini prosječna mjesečna neto plaća ostvarena u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednjim statističkim podacima u prethodnom mjesecu u odnosu na mjesec u kojem je građanin angažiran na poslovima civilne zaštite.

(5) Sredstva za naknade iz ovoga članka osiguravaju se u Proračunu Županije i općina/grada.

Članak 18.

(Prvo na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje)

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća, pa bude povrijeđen ili kod kojega nastupi bolest, odnosno invalidnost, kao neposredna posljedica vršenja zadataka u toj zaštiti, ima po tom osnovu prava iz mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao za slučaj povrede na radu .

(2) Članovi obitelji građanina koji je sudjelujući u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća izgubio život imaju prava iz mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu.

(3) Prava iz stavka (1) i (2) ovoga članka ostvaruju se na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima o mirovinsko-invalidskom i zdravstvenom osiguranju.

Članak 19.

(Pravo građana na jednokratnu novčanu pomoć)

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća i bez svoje krivnje zadobije ozljedu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stupnju tjelesnog oštećenja.

(2) Ako građanin u uvjetima iz stavka (1) ovoga članka izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj obitelji.

(3) Visinu i postupak ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć utvrdit će Vlada Županije posebnim propisom, s tim da ta pomoć ne može biti manja od tri prosječne plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine, ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj su se dogodile okolnosti iz stavka (1) ili (2) ovoga članka.

Članak 20.

(Pravo građana na troškove)

(1) Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodne i druge nesreće, obuci ili vježbi civilne zaštite, ima pravo na prijevoz, smještaj i prehranu tijekom sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi.

(2) Smještaj i prehrana iz stavka (1) ovoga članka, osigurava se pod uvjetom ako je sudjelovanje u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi, trajalo neprekidno dulje od osam sati.

(3) Građaninu, kojemu nije osigurana odgovarajuća odjeća i obuća civilne zaštite, već u akcijama zaštite i spašavanja nosi vlastitu odjeću i obuću, pripada pravo na naknadu za uništenu ili oštećenu odjeću i obuću, razmjerno vrijednosti uništenja ili oštećenja prema mjesnim prilikama.

(4) Sredstva za naknade iz ovoga članka osiguravaju se u proračunu Županije i općina/grada, a isplaćuje tijelo koje je pozvalo građanina na vršenje poslova civilne zaštite, obuku ili vježbu.

Članak 21.

(Status građanina koji obavlja kurirske poslove)

Građanin koji je angažiran za vršenje kurirskih poslova u civilnoj zaštiti, tijekom vršenja tih poslova ima status pripadnika civilne zaštite.

POGLAVLJE II. - PRAVA I DUŽNOSTI TIJELA VLASTI ŽUPANIJE I OPĆINA/GRADA

Odjeljak A. Nadležnost tijela vlasti Županije

Članak 22.

(Ovlast Skupštine Županije Zapadnohercegovačke)

Skupština Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Skupština Županije) u području zaštite i spašavanja:

- a) razmatra stanje priprema za zaštitu i spašavanje i donosi mjere za organiziranje, razvijanje i jačanje civilne zaštite u Županiji,
- b) donosi Odluku o usvajanju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Županiji (u daljem tekstu: Županijski program).

Članak 23.

(Ovlast Vlade Županije Zapadnohercegovačke)

Vlada Županije u području zaštite i spašavanja:

- a) donosi propise o organiziranju i funkcioniranju struktura civilne zaštite u Županiji;
- b) organizira Županijski operativni centar civilne zaštite, u skladu sa zakonom o zaštiti i spašavanju u Županiji i osigurava njegovo funkcioniranje;
- c) donosi Odluku o Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Županiji;
- d) predlaže Županijski program iz članka 22. točka b) ovoga Zakona;
- e) donosi Odluku o donošenju Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Županiji (u daljnjem tekstu: Županijski plan);
- f) odlučuje o vrsti i količinama robnih pričuva potrebnih za zaštitu i spašavanje, na prijedlog Županijske uprave i naređuje uporabu snaga i sredstava civilne zaštite, tijela uprave, privrednih društava i drugih pravnih osoba sa područja Županije na preventivi, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra;
- g) na prijedlog Županijskog stožera civilne zaštite, proglašava stanje i prestanak prirodne i druge nesreće na području Županije;
- h) uređuje pitanja financiranja zaštite i spašavanja i osigurava potrebna financijska sredstva u Proračunu Županije za financiranje potreba zaštite i spašavanja iz nadležnosti Županije;
- i) donosi akte o osnivanju Županijskog stožera civilne zaštite, imenovanju i postavljenju zapovjednika i načelnika stožera i određivanju funkcija u županijskim ministarstvima, Županijskoj upravi i drugim tijelima županijske uprave čiji su nositelji po položaju članovi Županijskog stožera civilne zaštite;
- j) određuje pravne osobe i udruge od kojih će se organizirati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području Županije, na prijedlog Županijske uprave.
- k) u slučaju kada ne postoje uvjeti za organiziranje službi u pravnim osobama, Vlada Županije na prijedlog Županijske uprave, a u skladu s Procjenom ugroženosti može osnovati samostalne službe zaštite i spašavanja za potrebe Županije;
- l) na prijedlog Županijske uprave osniva postrojbe civilne zaštite specijalizirane-interventne namjene u Županiji;
- m) vrši i druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Članak 24.

(Ovlast ministarstava i drugih tijela uprave)

Županijska ministarstva i druga tijela županijske uprave, u okviru djelokruga, zaštite i spašavanja:

- a) ustrojavaju, planiraju i osiguravaju provedbu preventivnih mjera zaštite za zaštitu vlastitog ljudstva, materijalnih sredstava i objekata koje koriste u svojem radu;
- b) sudjeluju u izradi Procjene ugroženosti Županije, Županijskog programa razvoja i Županijskog plana zaštite i spašavanja, u pitanjima iz područja za koja su osnovani i u okviru svoje redovite djelatnosti realiziraju zadatke koji se utvrde u tim dokumentima;
- c) provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz svojeg područja, a osobito mjere koje zapovijedi Županijski stožer civilne zaštite, koje se odnose na angažiranje službi zaštite i spašavanja, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba u zaštiti i spašavanju;
- d) obavješćuju Upravu civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke o podacima koji su od značenja za planiranje, ustrojavanje i provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ovlasti Županije;
- e) sudjeluju u izradi elaborata za izvođenje zajedničkih i samostalnih vježbi zaštite i spašavanja;
- f) obavljaju i druge poslove u području zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Članak 25.

(Nadležnost Županijske uprave)

(1) Upravne, stručne i druge poslove u području zaštite i spašavanja iz nadležnosti Županije vrši Županijska uprava kao samostalna uprava.

(2) Županijska uprava vrši slijedeće poslove:

- a) organizira, priprema i prati funkcioniranje zaštite i spašavanja na području Županije;
- b) izrađuje Procjenu ugroženosti za područje Županije;
- c) priprema program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Županiji;
- d) predlaže Plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća u Županiji;
- e) prati stanje priprema zaštite i spašavanja i predlaže mjere za unapređenje organizacije i osposobljavanja civilne zaštite Županije i općina/gradova;
- f) organizira i prati realiziranje obuke nositelja civilne zaštite;
- g) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja te organizira i provodi poslove zaštite od požara i vatrogastva;
- h) organizira Županijski operativni centar civilne zaštite i osigurava njegov rad;
- i) rješava po žalbama koje se izjave na rješenja tijela uprave civilne zaštite općine/grada, koja su donesena na osnovu ovoga zakona.
- j) predlaže programe zajedničkih i samostalnih vježbi i izradu elaborata za izvođenje vježbi pripadnika civilne zaštite, tijela uprave, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba iz područja zaštite i spašavanja;
- k) predlaže i poduzima mjere za popunu ljudstvom Županijskog stožera, postrojbi civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, te njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima;
- l) priprema propise iz područja zaštite i spašavanja iz nadležnosti Županije;
- m) organizira i provodi obuku stanovništva i pruža pomoć službama civilne zaštite općina/grada u vršenju poslova iz njihove nadležnosti;
- n) vrši inspekcijski nadzor iz oblasti zaštite i spašavanja;
- o) vodi propisane evidencije i vrši druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Odjeljak B. Nadležnost općine/grada

Članak 26. (Nadležnost općine/grada)

U ostvarivanju prava i dužnosti iz područja zaštite i spašavanja općina/grad vrši slijedeće poslove:

- a) donosi odluku o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja općine/grada i osigurava njezinu provedbu, u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima Županije;
- b) donosi Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- c) planira i utvrđuje izvore financiranja za izvršavanje poslova zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine/grada;
- d) organizira Operativni centar civilne zaštite u općini/gradu, u skladu sa ovim Zakonom i osigurava njegovo funkcioniranje;
- e) donosi akte o osnivanju općinskog/gradskog stožera civilne zaštite, postavljenju zapovjednika i načelnika stožera i određivanju funkcija u općinskim/gradskim službama za upravu i službi civilne zaštite općine/grada, čiji su nositelji po položaju članovi općinskog/gradskog stožera civilne zaštite;
- f) donosi Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine/grada;
- g) proglašava stanje prirodne i druge nesreće i zapovijeda uporabu snaga i sredstava civilne zaštite, službi za upravu, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba sa područja općine/grada na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra na području općine/grada;
- h) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Članak 27. (Utvrđivanje nadležnosti općinskih/gradskih tijela vlasti)

Propisom općine utvrđuju se nadležnosti općinskih/gradskih tijela vlasti u izvršavanju poslova iz članka 26. ovoga Zakona u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima Županije.

Članak 28. (Ovlasti Službe civilne zaštite općine/grada)

(1) Upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine/grada vrši služba civilne zaštite općine/grada, koja ima status općinske/gradske službe za upravu.

(2) Služba civilne zaštite općine/grada, u području zaštite i spašavanja, vrši slijedeće poslove:

- a) organizira, priprema i provodi zaštitu i spašavanje na području općine/grada;
- b) izrađuje Procjenu ugroženosti za područje općine/grada;
- c) priprema Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u općini/gradu;
- d) predlaže Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine/grada;
- e) prati stanje priprema za zaštitu i spašavanje i predlaže mjere za unapređenje organiziranja i osposobljavanja civilne zaštite;
- f) organizira, izvodi i prati realizaciju obuke građana na provođenju osobne i uzajamne zaštite;
- g) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja te organizira i provodi poslove zaštite od požara i vatrogastvo, predlaže program samostalnih vježbi i izrađuje elaborat za izvođenje vježbi civilne zaštite u općini/gradu;
- h) organizira Općinski operativni centar civilne zaštite i osigurava njegov rad;

- i) vrši popunu ljudstvom stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite i određuje povjerenike civilne zaštite i osigurava njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima, te organizira, izvodi i prati realizaciju njihove obuke;
- j) priprema propise u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine/grada;
- k) vodi propisane evidencije i vrši druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima i općim aktima.

POGLAVLJE III. PRAVA I DUŽNOSTI GOSPODARSKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA

Članak 29.

(Prava i dužnosti pravnih osoba od posebnog značaja za zaštitu i spašavanje)

(1) Gospodarska društva i druge pravne osobe (u daljem tekstu: pravne osobe) koja vrše djelatnosti iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, kemijske i petrokemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih područja u kojima se vrše djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja, u skladu s ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima nadležnih tijela.

(2) U izvršenju poslova iz stavka (1) ovoga članka pravne osobe provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organiziraju postrojbe i povjerenike civilne zaštite, opremaju te postrojbe i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju.

(3) Tijekom vođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, pravne osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su provoditi odluke nadležnog stožera civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih osoba.

(4) Kada pravne osobe u okviru vršenja svoje redovne djelatnosti utvrde postojanje određene opasnosti od prirodne nepogode, tehnološke, ekološke ili druge nesreće, dužna su podatke o takvoj opasnosti odmah dostaviti najbližem operativnom centru civilne zaštite, službi civilne zaštite ili najbližoj policijskoj upravi.

(5) Pravne osobe koje se bave takvom vrstom djelatnosti koja po svojoj prirodi može ugroziti život i zdravlje ljudi ili okoliš na određenom području (hidroakumulacije i slično), dužni su uspostaviti i održavati sustav obavješćavanja i uzbunjivanja na području koje može biti ugroženo tom djelatnošću radi blagovremene evakuacije stanovništva sa tog područja.

Članak 30.

(Prava i dužnosti humanitarnih organizacija i udruga građana)

(1) U pripremi i provedbi zaštite i spašavanja u okviru svoje redovite djelatnosti obvezno sudjeluju organizacije Crvenog križa i druge humanitarne organizacije i udruge građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radioamateri, ronioci i dr.), u skladu sa međunarodnim ugovorima i sporazumima i njihovim pravilima o organiziranju. U obavljanju tih poslova, te organizacije i udruženja ostvaruju suradnju sa Županijskom upravom i službama civilne zaštite općina/gradova i postupaju po nalogu nadležnog stožera civilne zaštite.

(2) Organizacije iz stavka (1) ovoga članka dužne su u svojim programima rada utvrditi zadatke, organizaciju djelovanja i aktivnosti kojima se osigurava sudjelovanje njihovih članova, tijela i službi u zaštiti i spašavanju.

Članak 31.

(Prava i dužnosti pravnih osoba koje se bave znanstveno-istraživačkim radom)

Pravne osobe koje se bave znanstveno-istraživačkim radom dužne su obavještavati Županijsku upravu civilne zaštite o znanstvenim saznanjima i davati im podatke i obavještenja o svojim istraživanjima, a koja su od značaja za zaštitu i spašavanje.

Članak 32.

(Prava i dužnosti pravnih osoba iz područja telekomunikacija)

Pravne osobe, vlasnici i korisnici telekomunikacijskih i informacijskih sustava i veza dužni su dati prioritet u korištenju tih sustava i veza operativnim centrima civilne zaštite, Županijskoj upravi civilne zaštite i službama civilne zaštite općina/gradova, odnosno stožerima civilne zaštite kada rukovode akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Članak 33.

(Obveza davanja materijalnih sredstava)

Sve pravne osobe dužne su davati materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite u skladu s posebnim propisom koji donosi Vlada Županije.

POGLAVLJE IV. SUDJELOVANJE ORUŽANIH SNAGA BIH U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Članak 34.

(Angažiranje oružanih snaga BiH)

U uvjetima kada snage i sredstva civilne zaštite nisu dovoljne za efikasnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, zapovjednik Županijskog stožera civilne zaštite može podnijeti zahtjev Federalnom stožeru civilne zaštite za uporabu Oružanih snaga BiH na zadacima zaštite i spašavanja, na ugroženom području što se obavlja u skladu sa Zakonom o obrani Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 88/05).

DIO TREĆI - USTROJSTVO CIVILNE ZAŠTITE

POGLAVLJE I. ZAJEDNIČKA ODREDBE

Članak 35.

(Osnovni elementi ustrojstva civilne zaštite)

(1) Ustrojstvo civilne zaštite obuhvaća:

- a) osobnu i uzajamnu zaštitu građana;
- b) mjere zaštite i spašavanja;
- c) stožere civilne zaštite;
- d) povjerenike civilne zaštite;
- e) službe zaštite i spašavanja;
- f) postrojbe civilne zaštite;
- g) rukovođenje i uporaba snaga i sredstava civilne zaštite.

(2) U organizaciju civilne zaštite spada i Županijska uprava i službe civilne zaštite općina/gradova čiji su položaj, ovlaštenja i odgovornosti uređena ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima.

POGLAVLJE II. OSOBNA I UZAJAMNA ZAŠTITA GRAĐANINA

Članak 36.

(Osobna i uzajamna zaštita)

(1) Osobna i uzajamna zaštita građana predstavlja najmasovniji oblik pripremanja i organiziranog sudjelovanja građana u zaštiti i spašavanju. Ta zaštita se provodi u stambenim zgradama, javnim i drugim objektima, naseljima i pravnim osobama.

(2) Osobna i uzajamna zaštita obuhvaća: obuku građana, mjere i postupke preventivne zaštite, prvu pomoć i samopomoć, zbrinjavanje djece i nemoćnih osoba i druge hitne intervencije u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

POGLAVLJE III. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Članak 37.

(Opća odredba)

(1) Mjere zaštite i spašavanja predstavljaju organizirane radnje i postupke preventivne i operativne prirode koje pripremaju i provode tijela uprave i druga tijela vlasti i pravne osobe (daljnjem tekstu: nositelji zaštite i spašavanja).

(2) Nositelji zaštite i spašavanja planiraju i pripremaju:

- a) mjere i postupke od značaja za provođenje preventivne zaštite kao osnovnog vida sprječavanja nastajanja prirodne i druge nesreće ili ublažavanja njenoga djelovanja,
- b) mjere i postupke zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastajanja prirodnih i drugih nesreća;
- c) mjere i postupke zaštite i spašavanja tijekom trajanja prirodnih i drugih nesreća;
- d) mjere i postupke za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 38.

(Preventivne mjere zaštite i spašavanja)

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastajanja prirodne i druge nesreće obuhvaćaju slijedeće: aktiviranje stožera civilne zaštite i drugih tijela nadležnih za rukovođenje zaštitom i spašavanjem; prikupljanje podataka o prijetećim opasnostima i utvrđivanje razmjera tih opasnosti; aktiviranje pravnih osoba prema njihovoj djelatnosti u odnosu na vrste opasnosti; mobilizaciju i aktiviranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i sredstava za zaštitu i spašavanje i provođenje drugih aktivnosti i mjera značajnih za sprječavanje nastanka i širenja opasnosti, te zaštitu od takvih opasnosti.

Članak 39.

(Operativne mjere zaštite i spašavanja)

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u toku trajanja prirodne i druge nesreće obuhvaćaju slijedeće: neposredno sudjelovanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno odgovarajućih postrojbi civilne zaštite, kao i povjerenika civilne zaštite u provođenju odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja; angažiranje odgovarajućih pravnih osoba u zaštiti i spašavanju; sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; neposredno provođenje drugih mjera u zaštiti i spašavanju; poduzimanje drugih aktivnosti i mjera na sprječavanju širenja djelovanja nastalih posljedica od prirodne i druge nesreće, odnosno ratnih djelovanja i njihovih posljedica.

Članak 40.

(Mjere i postupci za otklanjanje posljedica)

Mjere i postupci za ublažavanje i otklanjanje posljedica nastalih od prirodne i druge nesreće obuhvaćaju slijedeće: angažiranje stručnih ekipa zdravstvene, veterinarske, komunalne i drugih

službi iz članka 29. ovoga Zakona i odgovarajućih postrojbi civilne zaštite za provedbu asanacije; stvaranje uvjeta za normaliziranje života ljudi i rada na ugroženom području; prikupljanje podataka i utvrđivanje obujma posljedica nastalih od djelovanja prirodne i druge nesreće; organiziranje prikupljanja i raspodjele pomoći nastradalom stanovništvu; provedbu zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite i provedbu drugih aktivnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane prirodnom ili drugom nesrećom.

Članak 41.

(Utvrđivanje mjera i postupaka zaštite i spašavanja)

(1) Mjere i postupci zaštite i spašavanja iz članka 38. do 40. ovoga Zakona, utvrđuju se planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

(2) Planovi zaštite i spašavanja moraju biti međusobno usklađeni i to: planovi zaštite pravnih osoba s planom zaštite općine/grada, planovi zaštite općina/gradova s planom zaštite Županije, a planovi zaštite Županije s Planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća Federacije. Ovi planovi usklađuju se samo u pitanjima u kojima se određuju zadaci za određene nositelje civilne zaštite.

Članak 42

(Obveze pravnih osoba)

(1) Sve pravne osobe koje su vlasnici poslovnih objekata i stambenih zgrada odgovorni su za provedbu propisanih mjera zaštite i spašavanja i moraju nabaviti i održati u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje, te službi civilne zaštite općina/gradova i povjereniku civilne zaštite davati podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme namijenjene za potrebe civilne zaštite.

(2) Ako vlasnik iz stavka (1) ovog članka izda u zakup poslovni objekt ili stambenu zgradu dužan je u ugovoru o zakupu utvrditi način nabavke i namjenskog korištenja sredstava i opreme iz stavka (1) ovog članka.

(3) Vrstu i količinu sredstava za osobnu i kolektivnu zaštitu građana, odnosno uposlenika pravne osobe ili drugog poslodavca utvrdit će posebnim propisom Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave.

Članak 43.

(Namjena i vrsta mjera zaštite i spašavanja)

(1) U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, provode se slijedeće aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- a) sklanjanje ljudi i materijalnih dobara;
- b) evakuacija;
- c) zbrinjavanje ugroženih i nastradalih;
- d) zamračivanje;
- e) zaštita i spašavanje od radijacijskih, kemijskih i bioloških sredstava;
- f) zaštita i spašavanje od rušenja;
- g) zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom;
- h) zaštita i spašavanje od požara;
- i) zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava;
- j) prva medicinska pomoć;
- k) zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla;
- l) asanacija terena;
- m) zaštita okoliša;
- n) zaštita i spašavanje u rudnicima;
- o) zaštita bilja i biljnih proizvoda.

(2) Osim provedbe aktivnosti i mjera iz stavka (1) ovog članka, ako za to postoji potreba, mogu se planirati, pripremati, organizirati i provoditi i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju.

(3) Za provođenje pojedinih mjera zaštite i spašavanja ravnatelj Županijske uprave može donositi posebne naputke.

Odjeljak A. Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

Članak 44.

(Sadržaj mjere)

(1) Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara obuhvaća: planiranje i izgradnju skloništa, drugih zaštitnih objekata, kao i zaklona pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i organiziranje korištenja za zaštitu ljudi i materijalnih dobara, od zračnih opasnosti, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, od uporabe radijacijskih, kemijskih i bioloških sredstava i od opasnosti od velikih tehnoloških nesreća.

(2) Pod materijalnim dobrima koja podliježu obvezi sklanjanja smatraju se materijalna i druga dobra koja služe za podmirenje životnih potreba građana, kao i druga materijalna i kulturna dobra i sredstva iznimne znanstvene, povijesne, kulturne i umjetničke vrijednosti pogodna za prenošenje i sklanjanje.

Članak 45.

(Skloništa, zaštitni objekti i zakloni)

(1) Pod skloništem, u smislu članka 44. stavka (1) ovoga Zakona, podrazumijeva se dvonamjenski ili poseban objekt za zaštitu ljudi i materijalnih dobara koji pruža zaštitu od požara i kontaminacije.

(2) Pod drugim zaštitnim objektima za zaštitu ljudi i materijalnih dobara podrazumijevaju se: podrumске i druge prostorije u stambenim i drugim zgradama prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, pećine i drugi prirodni i izgrađeni objekti i zakloni.

(3) Za sklanjanje ljudi na javnim mjestima koriste se javna skloništa koja kao investitor izgrađuju općine/gradovi. Javna skloništa izgrađuju se, u pravilu u većim naseljima, na mjestima gdje se okuplja veći broj građana.

(4) Zaklone za zaštitu od ruševina izgrađuju građani i pravne osobe vlastitim sredstvima.

(5) Prilagodba zaštitnih objekata iz stavka (2) ovoga članka obveza je općina/gradova.

(6) U dokumentima prostornog uređenja, zavisno od razine njihovog donošenja obvezno se uređuju i pitanja izgradnje novih skloništa i prilagodba drugih zaštitnih objekata za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Članak 46.

(Skloništa osnovne i dopunske zaštite)

U pogledu otpornosti na djelovanje prirodnih i drugih nesreća skloništa mogu biti:

- a) skloništa osnovne zaštite,
- b) skloništa dopunske zaštite.

Članak 47.

(Objekti u kojima se grade skloništa i zaštitni objekti)

(1) Skloništa osnovne zaštite grade se u većim naseljima, u objektima namijenjenim zdravstvenim ustanovama, predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim i visoko školskim ustanovama, hotelima, ustanovama za zaštitu dobara kulturno-povijesnog naslijeđa, javnim telekomunikacijama, radiju i u značajnijim energetske i industrijskim objektima u kojima će se obavljati djelatnost od posebnog značaja za obranu i zaštitu.

(2) Skloništa iz stavka (1) ovoga članka dužni su graditi investitori vlastitim sredstvima, a njihovo održavanje vrše vlasnici, odnosno korisnici tih objekata vlastitim sredstvima.

(3) U drugim objektima koji nisu obuhvaćeni u stavku (1) ovog članka, drugim ugroženim naseljima, izgrađuju se zakloni iz članka 45. stavak (4) ovog Zakona s tim što u ove objekte spada i individualna stambena izgradnja građana.

(4) Pod skloništem dopunske zaštite podrazumijevaju se objekti iz članka 45. stavak (2) ovoga Zakona.

(5) Županijsko ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, u suradnji sa Županijskom upravom, propisuje uvjete za izgradnju objekata iz stavka (3) ovoga članka.

Članak 48.

(Oslobađanje od obveze izgradnje skloništa)

(1) Investitori objekata iz članka 47. ovoga Zakona mogu biti oslobođeni obveze izgradnje skloništa u slijedećim slučajevima:

- a) ako izgradnja skloništa nije moguća zbog prirodnih karakteristika zemljišta na kojem se gradi stambena zgrada ili poslovni objekt (podvodnost, klizište i dr.),
- b) ako u blizini stambene zgrade ili poslovnog objekta koji se gradi postoje prirodni ili izgrađeni objekti pogodni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, a mogu se prilagoditi za sklanjanje,
- c) ako kapacitet već izgrađenih skloništa na određenom lokalitetu osigurava potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i za stambene zgrade ili poslovne objekte koji se planiraju graditi na tom lokalitetu;
- d) ako objekt ima izgrađen zaklon iz članka 45. stavka (4) ovoga Zakona u skladu sa uvjetima koji su predviđeni u propisu iz članka 55. ovoga Zakona.

(2) Rješenje o oslobađanju investitora od obveze izgradnje skloništa i rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa donosi tijelo uprave nadležno za poslove prostornog uređenja na čijem se području gradi objekt. To rješenje donosi se u postupku izdavanja dokumenata prostornog uređenja, odnosno urbanističke suglasnosti, glavnog projekta i odobrenja za građenje.

(3) Rješenje iz stavka (2) ovog članka predstavlja sastavni dio dokumenata prostornog uređenja i uvjet su za gradnju, a tijelo nadležno za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za gradnju prije nego se izvrši uplata naknade za izgradnju skloništa utvrđena rješenjem iz stavka (2) ovoga članka.

(4) Žalbu izjavljenu protiv rješenja iz stavka (2) ovog članka rješava drugostupanjsko tijelo uprave nadležno za poslove prostornog uređenja određeno propisima prostornog uređenja.

Članak 49.

(Obveza plaćanja naknade umjesto izgradnje skloništa)

(1) Investitor, koji bude oslobođen obveze izgradnje skloništa odnosno zaklona ili koji nije izgradio sklonište odnosno zaklon u skladu sa rješenjem o dozvoli gradnje, obavezan je platiti naknadu za izgradnju skloništa u iznosu od 1% od ukupne vrijednosti građevinskog dijela objekta i unutarnjih instalacija.

(2) U vrijednost građevinskog dijela objekta ne uračunava se oprema i namještaj, kao ni troškovi za uređenje građevinskog zemljišta koje služi za redovitu uporabu objekta, privremeni objekti izvođača koji su služili prilikom izgradnje i svi drugi uređaji i oprema koji ne čine sastavni dio stambene, odnosno poslovne zgrade.

(3) U slučaju kada je rješenje iz članka 48. stavak (2) donijelo mjerodavno tijelo uprave za prostorno uređenje općine/grada ili Županije, sredstva iz stavka (1) ovoga članka, uplaćuju se na račun općinske/gradske službe civilne zaštite na čijem se području gradi taj objekt. Ova sredstva mogu se koristiti za izgradnju i održavanje skloništa i zaklona kao i za kapitalne investicije po kojima je predviđena izgradnja skloništa iz članka 47. stavak (1) sukladno godišnjem planu korištenja tih sredstava kojeg donosi općinsko/gradsko vijeće.

Članak 50.

(Način utvrđivanja naknade)

(1) Obračun naknade za izgradnju skloništa odnosno zaklona vrši se na predračunsku vrijednost stambenog, odnosno poslovnog objekta, utvrđenu po cijenama koje važe u vrijeme izdavanja rješenja.

(2) Rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa odnosno zaklona donosi tijelo nadležno za poslove prostornog uređenja.

(3) Tijelo uprave nadležno za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za građenje prije nego se izvrši uplata naknade za izgradnju skloništa utvrđene rješenjem iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 51.

(Obveza plaćanja naknade u slučaju dogradnje)

(1) Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa odnosno zaklona postoji i u slučajevima kada se u postojećim stambenim i poslovnim objektima vrši dogradnja, a ne postoje izgrađeni zakloni iz članka 45. stavak (4) i skloništa osnovne zaštite iz članka 47. stavak (1) ovog Zakona, ovisno od obima dogradnje.

(2) Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa odnosno zaklona iz članka 49. stavka (1) ovog zakona, ne odnosi se na obnovu i opravku ratom ili prirodnim ili drugim nesrećama uništenih i oštećenih stambenih i poslovnih objekata, ukoliko su ti objekti u vrijeme izgradnje izgrađeni uz dozvolu nadležnog tijela.

Članak 52.

(Slučajevi kad ne postoji obveza izgradnje skloništa i plaćanje naknade)

Obveza izgradnje skloništa, kao i obveza uplate naknade za izgradnju skloništa ne postoji kada je u pitanju izgradnja privremenih objekata, gospodarskih objekata (štala, silosa, peradarnika i drugih objekata namijenjenih za smještaj sitne i krupne stoke i poljoprivrednih proizvoda) i individualnih stambenih objekata i garaža.

Članak 53.

(Skloništa kao dvonamjenski objekti)

(1) Skloništa se, po pravilu, grade kao dvonamjenski objekti koji se pored zaštite ljudi i materijalnih dobara, mogu koristiti za druge potrebe u miru.

(2) Vlasnici i korisnici skloništa moraju skloništa stalno održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju, tako da uvijek odgovaraju namjeni sklanjanja ljudi i materijalnih dobara.

(3) U slučaju opasnosti, na zahtjev nadležnog stožera civilne zaštite, skloništa se moraju odmah staviti na raspolaganje za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, kojima su ta skloništa i namijenjena.

Članak 54.

(Davanje skloništa u zakup)

(1) Županija i općine/gradovi mogu javna skloništa, u miru, davati na korištenje građanima, tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim osobama, u skladu sa propisima o zakupu poslovnih prostorija i pod slijedećim uvjetima:

- a) da se ne vrše adaptacije koje bi utjecale ili bi mogle utjecati na promjenu njihove osnovne namjene i smanjenje zaštitne moći, te za namjene drugih prostorija u zgradi;
- b) da se ne koriste u svrhe kojim bi se pogoršali higijensko-tehnički uvjeti skloništa;
- c) da se u skloništu ne čuvaju radioaktivne, zapaljive ili druge opasne materije štetne po život i zdravlje ljudi ili zagađenje okoliša;
- d) da se korištenjem skloništa ne narušava kućni red;
- e) da se u slučaju neposredne ratne opasnosti ili rata, moraju odmah, a najkasnije u roku od 24 sata isprazniti i osposobiti za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

(2) Ako korisnik skloništa kasni u plaćanju ugovorene zakupnine duže od 30 dana, dužan je na zahtjev Županijske uprave, odmah, a najkasnije u roku od tri dana od podnesenog zahtjeva, isprazniti sklonište i predati toj Upravi.

(3) Ugovor o zakupu skloništa zaključen suprotno uvjetima iz stavka (1) ovoga članka je ništavan.

(4) Sredstva ostvarena od naknada za skloništa izdana u zakup, u skladu sa člankom 54. ovoga Zakona, općine/gradovi mogu koristiti isključivo za financiranje izgradnje novih i održavanje izgrađenih skloništa, odnosno zaklona.

Članak 55.

(Donošenje provedbenog propisa)

Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave i Županijskog ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, propisat će mjerila i kriterije o načinu izgradnje skloništa odnosno zaklona i tehničke normative za kontrolu ispravnosti skloništa, odnosno zaklona.

Članak 56.

(Programi i planovi izgradnje skloništa)

Županija i općine/gradovi donose svoje dugoročne programe i godišnje planove izgradnje i održavanja javnih skloništa i zaklona, odnosno prilagođavanje drugih zaštitnih objekata za sklanjanje na svom području.

Odjeljak B. Evakuacija

Članak 57.

(Pojam evakuacije)

(1) Evakuacija je mjera zaštite i spašavanja koja predstavlja plansko, organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara iz područja za koja se procjenjuje da mogu biti zahvaćena prirodnim i drugim nesrećama, odnosno iz područja zahvaćenih prirodnim i drugim nesrećama, na neugrožena ili manje ugrožena područja te, susjedne ili druge općine/grada, pod uvjetom da drugim mjerama zaštite i spašavanja nije moguće zaštititi ljude i materijalna dobra.

(2) Evakuacija, u smislu stavka (1) ovoga članka, provodi se s ciljem izbjegavanja ili umanjenja masovnog stradanja stanovništva i uništenje materijalnih dobara.

Članak 58.

(Vrste evakuacije)

(1) Ovisno od stupnja ugroženosti određenog područja, evakuacija može biti po obimu potpuna ili djelomična, a po vremenu izvođenja pravovremena ili naknadna.

(2) Potpuna evakuacija obuhvaća evakuaciju cjelokupnog stanovništva s područja koje može biti zahvaćeno ili je zahvaćeno prirodnim i drugim nesrećama ili u slučaju opasnosti od rušenja ili prelijevanja visokih brana na akumulacijama.

(3) Djelomična evakuacija obuhvaća evakuaciju samo određenih kategorija stanovništva kao što su:

- a) teško ranjeni i bolesni;
- b) invalidi preko 60% invalidnosti;
- c) stari i iznemogli građani;
- d) trudnice;
- e) majke s djecom do sedam, odnosno dvoje i više djece do deset godina života;
- f) djeca i učenici osnovnih škola;
- g) druge osobe za koje se ocijeni da nemaju uvjeta za život i efikasnu zaštitu na ugroženom području.

(4) Odluku o kategorijama stanovništva koje se evakuira donosi stožer iz članka 59. stavka (1) ovoga Zakona, koji zapovijeda evakuaciju.

(5) Pravovremena evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi prije početka ili nastanka prirodne i druge nesreće.

(6) Naknadna evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi po nastanku prirodne ili druge nesreće ili njenom prestanku.

Članak 59

(Zapovijedanje provođenja evakuacije)

Evakuaciju stanovništva i materijalnih dobara zapovijeda stožer civilne zaštite općine/grada ako se radi o evakuaciji s jednog na drugo područje općine/grada, odnosno, stožer civilne zaštite Županije ako se radi o evakuaciji s jedne ili više općina/gradova na drugu ili više općina/gradova na području Županije.

Članak 60.

(Provođenje evakuacije)

(1) Provođenje evakuacije vrši stožer civilne zaštite općine/grada koja planira evakuaciju i stožer civilne zaštite općine/grada koja vrši prihvatanje evakuiranog stanovništva. Plan evakuacije i plan prihvata evakuiranog stanovništva i materijalnih dobara obvezno se međusobno usklađuju.

(2) Pored stožera civilne zaštite, u izvršavanju evakuacije sudjeluju i službe za upravu općina/gradova nadležne za prostorno planiranje i urbanizam, promet, zdravstvo i socijalnu zaštitu, opskrbu, stambeno-komunalne poslove, obrazovanje i druge službe.

(3) Pri provođenju evakuacije ostvaruje se suradnja sa policijom, humanitarnim organizacijama i gospodarskim društvima koja mogu pomoći u efikasnom izvršavanju evakuacije.

(4) Evakuaciju materijalnih dobara planiraju i provode nositelji zaštite i spašavanja koji raspolazu tim dobrima.

Odjeljak C. Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Članak 61.

(Sadržaj mjere)

Radi zbrinjavanja ugroženog i stradalog stanovništva od prirodnih i drugih nesreća, te prognanih i izbjeglih osoba u slučaju ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, poduzimaju se žurne aktivnosti i mjere za smještaj, prehranu i osiguranje drugih prijeko potrebitih uvjeta za život ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih osoba.

Članak 62.

(Provođenje mjere)

(1) Stožeri i povjerenici civilne zaštite neposredno upravljaju postupcima zbrinjavanja, privremeno, dok se ne stvore uvjeti u kojima će daljnju brigu o zbrinjavanju moći preuzeti nadležne službe za upravu općine/grada ili dok se odlukom Vlade Županije za to ne formiraju posebne službe.

(2) Pripremu i provedbu zbrinjavanja ugroženih i stradalih vrše stožeri civilne zaštite koji planiraju, u skladu sa vlastitim procjenama ugroženosti, prihvatanje i smještaj evakuiranog stanovništva i stožeri civilne zaštite koji planiraju evakuaciju ili izmještanje stanovništva s ugroženog područja, u skladu sa člankom 60. stavka (1) ovoga Zakona.

(3) U ostvarivanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i stradalih građana, pomoć i suradnju pružaju humanitarne organizacije i građani.

Članak 63.

(Troškovi zbrinjavanja)

Troškovi zbrinjavanja ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih osoba podmiruju se iz proračuna općine/grada na čijem području je organizirano zbrinjavanje, iz proračuna Županije, iz proračuna Federacije, iz sredstava solidarne i humanitarne pomoći i iz inozemnih donacija.

Članak 64.

(Obveze vlasnika i korisnika objekata)

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj uporabi (domovi, škole, hoteli i dr.), koji su pogodni za smještaj, dužni su primiti na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženih područja, ako to naloži nadležni stožer civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Odjeljak D. Zamračivanje

Članak 65.

(Pojam, sadržaj, vrste i provođenje mjera zamračivanja)

(1) U ratu, a prema potrebi i u slučaju neposredne ratne opasnosti, kada prijete opasnosti od zračnih i drugih djelovanja tijekom noći, provodi se zamračivanje naseljenih mjesta, gospodarskih i drugih objekata, te prometnih vozila, u skladu sa procjenom opasnosti od zračnih i drugih napada.

(2) Zamračivanje može biti potpuno ili djelomično.

(3) Pravne osobe i građani, vlasnici ili korisnici objekata tijekom trajanja zamračivanja obvezni su provoditi zapovjeđene mjere i postupke zamračivanja.

(4) Pravne osobe koje su odgovorne za javnu rasvjetu, organiziraju i provode zamračivanje javnih mjesta, ulica i objekata.

(5) Zapovijed o provođenju mjera zamračivanja i način provođenja zamračivanja na području općine/grada donosi općinski/gradski stožer civilne zaštite.

Odjeljak E. Radijacijska, kemijska i biološka zaštita

Članak 66.

(Pojam i cilj)

Radijacijska, kemijska i biološka zaštita (u daljnjem tekstu: RKB zaštita) obuhvaća mjere i postupke koji se organiziraju i provode radi sprječavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RKB djelovanja na stanovništvo, životinjski i biljni svijet i materijalna dobra u ratu, kao i ublažavanje i otklanjanje posljedica tehnoloških havarija i drugih incidenata od RKB agensa u miru.

Članak 67.

(Sadržaj mjera RKB Zaštite)

(1) RKB zaštita obuhvaća: RKB nadzor, RKB zaštitu (osobnu i kolektivnu) i RKB dekontaminaciju.

(2) RKB nadzor ostvaruje se: RKB izviđanjem, dozimetrijskom kontrolom i laboratorijskim analizama.

Članak 68.

(Osobna i kolektivna zaštita)

(1) Osobna zaštita obuhvaća mjere i postupke koje je dužan provoditi svaki građanin radi osobne samozaštite koja se ostvaruje uporabom sredstava iz članka 69. stavka (2) ovog Zakona.

(2) Kolektivna zaštita stanovništva predstavlja osnovu zaštite u urbanoj sredini i pravnim osobama kojom se osigurava kolektivna zaštita ljudi i materijalnih dobara od posljedica RKB djelovanja.

(3) RKB dekontaminacija je mjera kojom se otklanjaju i neutraliziraju posljedice i normalizira život poslije uporabe RKB sredstava.

Članak 69.

(Sredstva za osobnu RKB zaštitu)

(1) Radi osiguranja uvjeta za zaštitu od posljedica uporabe RKB sredstava koriste se odgovarajuća sredstva za osobnu RKB zaštitu.

(2) U obvezna sredstva za osobnu RKB zaštitu spadaju zaštitna maska, zaštitni ogrtač i prvi zavoji.

Članak 70.

(Kolektivna zaštita od RKB kontaminacije i radijacijskog zračenja)

(1) Kolektivnom RKB zaštitom potrebno je osigurati zaštitu od RKB kontaminacije i zaštitu od radioaktivnog zračenja.

(2) Radi osiguranja uvjeta za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB kontaminacije i radioaktivnog zračenja, sredstva za kolektivnu zaštitu osiguravaju se u skloništima, a osiguravaju ih:

- a) općine/gradovi – za javna skloništa;
- b) pravne osobe – za svoje uposlenike;
- c) vlasnici i drugi korisnici poslovnih prostora – za svoje uposlenike;
- d) vlasnici stambenih objekata – za svoje potrebe.

Odjeljak F. Zaštita i spašavanje od rušenja

Članak 71.

(Mjere zaštite spašavanja iz ruševina)

(1) Radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati uslijed potresa, odrona, klizanja tla, bujičnih voda ili drugih prirodnih i drugih nesreća, kao i s visokih i nepristupačnih objekata, organiziraju se i provode odgovarajuće aktivnosti i mjere zaštite i spašavanja od rušenja koje obuhvaćaju: mjere, radnje i postupke na izviđanju ruševina i pronalaženju osoba zatrpanih u ruševinama; osiguranje oštećenih i pomjerenih dijelova konstrukcija zgrada i objekata radi sprječavanja urušavanja, odnosno naknadnog rušenja; spašavanje zatrpanih, odnosno njihovo izvlačenje izvan zona rušenja i poduzimanje mjera zdravstvenog i drugih oblika zbrinjavanja, kao i izvlačenje materijalnih dobara; spašavanje stanovništva i materijalnih dobara s visokih zgrada i objekata i druge mjere zaštite kojima se doprinosi zaštiti i spašavanju iz ruševina.

(2) Zaštita i spašavanje od rušenja obvezno se planira i provodi, kao preventivna mjera, u postupku donošenja i ostvarivanja prostornih i urbanističkih planova i na način što se predviđaju građevinsko-tehničke i druge potrebne mjere u izgradnji objekata kojima se može utjecati na sprječavanje, odnosno smanjenje štetnih utjecaja prirodnih i drugih nesreća na mogućnost rušenja.

(3) Projekti za izgradnju skloništa, objekata i uređaja namijenjenih javnom prometu i skladištenju, proizvodnji i uporabi opasnih tvari, nafte i naftnih derivata i zapaljivih plinova moraju sadržavati mjere i postupke za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

(4) Suglasnost na projekte iz stavka (3) ovog članka, u pogledu planiranja potrebnih mjera zaštite i spašavanja u tim objektima daje služba civilne zaštite općine/grada.

(5) Tijelo nadležno za izdavanje uporabne dozvole ne može izdati tu dozvolu bez prethodno dobivene suglasnosti iz stavka (4) ovog članka.

(6) Za objekte iz stavka (3) ovog članka, koji su od značaja za Županiju – suglasnost iz stavka (4) ovog članka daje Županijska uprava.

Članak 72.

(Izvršitelji mjera)

Zaštitu i spašavanje iz ruševina provode: građani u okviru samozaštite; građevinska, komunalna, rudarska, transportna i druga gospodarska društva, vatrogasne postrojbe, kao i druge pravne osobe koje raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, opremom, znanjem i radnom snagom; postrojbe civilne zaštite, kao i gorske službe spašavanja; nadležna županijska i

općinska/gradska tijela, kao i drugi sudionici zaštite i spašavanja koji se angažiraju u skladu sa planom zaštite i spašavanja, odnosno u skladu s naredbom stožera civilne zaštite koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

Odjeljak G. Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom

Članak 73.

(Pojam)

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom je mjera koja sadrži provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u područjima oko rijeka i jezera koja mogu biti ugrožena poplavama koje mogu nastati oštećenjima ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodo-zaštitnih objekata, kao i od opasnosti od bujičnih i podzemnih voda.

Članak 74.

(Sadržaj)

(1) Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom obuhvaća: izgradnju, održavanje i saniranje oštećenih objekata za zaštitu od poplava; motrenje i izviđanje stanja vodotoka, objekata i terena; planiranje i provođenje evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja; planiranje i osiguranje prevoženja i prijelaza preko rijeka i jezera; crpljenje vode iz poplavljenih objekata i izvlačenje utopljenika i materijalnih dobara iz rijeka i jezera; opskrba poplavom ugroženog stanovništva potrebitim namirnicama i drugim sredstvima radi preživljavanja i sudjelovanje na saniranju posljedica izazvanih poplavama.

(2) Vlasnici kupališta, plaža i sličnih objekata u pružanju usluga, dužni su, o svom trošku, osigurati i odgovarajuće spasilačke službe za spašavanje kupaca-utopljenika.

Članak 75.

(Planovi obrane od poplava)

(1) Tijela uprave Županije nadležna za vodoprivredu i gospodarska društva iz područja vodoprivrede odgovorni su za otkrivanje i utvrđivanje opasnosti i organiziranja provođenja zaštite i spašavanja od poplava izazvanih oštećenjem ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodo-zaštitnih objekata, te opasnosti od bujičnih i podzemnih voda koje uzrokuju poplave.

(2) U planovima obrane od poplava koji se donose po posebnom zakonu, utvrđuju se mjere i postupci predviđeni u članku 73. do 75. ovoga Zakona.

Članak 76.

(Subjekti koji provode mjere)

Zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom provode: građani u okviru samozaštite; pravne osobe čija je to osnovna djelatnost ili je ta djelatnost vezana uz rijeke i jezera, kao i sportska i druga udruženja koja se bave sportom na vodi ili pod vodom i službe zaštite i spašavanja koje su opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja, postrojbe civilne zaštite za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, te tijela uprave i službe za upravu općina/gradova nadležne za vodoprivredu.

Odjeljak H. Zaštita i spašavanje od požara

Članak 77.

(Sadržaj, organiziranje i provedba)

(1) Zaštita i spašavanje od požara obuhvaća: pripremu i provedbu preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara; organiziranje i pripremanje snaga za gašenje požara; organiziranje osmatranja i uzbunjivanja o pojavama požara;

gašenje i lokaliziranje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom.

(2) Zaštitu od požara organiziraju i provode pravne i fizičke osobe (građani), tijela uprave Županije i općina/gradova i druge institucije koje su vlasnici ili korisnici građevina ili prostora, šuma, šumskog ili poljoprivrednog zemljišta iz članka 79. stavak (1), a što se vrši u skladu s odredbama ovoga Zakona i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine F BiH“, br.64/09).

(3) Tijela uprave i druge institucije koje se bave zaštitom od požara kao svojom glavnom djelatnošću, a posebno profesionalne i dragovoljne vatrogasne postrojbe, kao i drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su djelovati u skladu sa ovim Zakonom i zapovijedima nadležnih stožera civilne zaštite.

Članak 78.

(Zaštita od požara kao sastavni dio sustava zaštite i spašavanja)

(1) Godišnje planove aktivnosti na pripremi i provođenju mjera zaštite od šumskih i drugih požara na otvorenom prostoru koji mogu poprimiti razmjere prirodnih i drugih nesreća donose nadležna tijela određena posebnim zakonom.

(2) Pitanja koja se odnose na upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne, propagandne i druge mjere i postupke, a koji se poduzimaju s ciljem sprječavanja izbijanja i širenja požara, njihovog otkrivanja i gašenja i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od opasnosti od požara, te osnivanje i djelovanje vatrogasnih društava, obavljaju se u okviru sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, na način utvrđen posebnim zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i ovim Zakonom.

Članak 79.

(Zaštita od požara na stambenim i poslovnim objektima)

(1) Zaštita i spašavanje od požara organizira se i provodi u svim stambenim i drugim zgradama i objektima i na svim prostorima koji se smatraju građevinama prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu, koji prema procjeni ugroženosti od požara mogu biti izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara.

(2) Profesionalne i dragovoljne vatrogasne postrojbe kao i drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su planirati, pripremati i provoditi zaštitu od požara, te djelovati u skladu s propisima o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Odjeljak I. Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava

Članak 80.

(Pojam i sadržaj)

(1) Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava (u daljnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, obilježavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

(2) Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše postrojbe civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u daljem tekstu: timovi za razminiranje) na način reguliran Zakonom o razminiranju u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik BiH», broj 5/02) i Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Standardi BiH) i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi ravnatelj Federalne uprave (u daljem tekstu: SOP).

(3) Mjere zaštite od NUS-a iz stavka (1) ovoga članka, ne odnose se na slijedeća sredstva:

- a) neeksplozivne diverzantsko-terorističke naprave koje su predmet kaznenog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost tijela unutarnjih poslova;

- b) potrebe Oružanih snaga BiH u postupku uklanjanja i uništavanja upotrijebljenih, a neeksplozivnih ubojitih sredstava za vrijeme i poslije obuke i vježbi njenih pripadnika, kao i NUS-a kojem je istekao rok uporabe ili je nepouzdan pa ga treba uništiti;
- c) otpadne tvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme gospodarskih društava koja se bave tim poslom.
- d) mine i druga minsko-eksplozivna sredstva koja se nalaze u minsko-eksplozivnim preprekama (minskim poljima, grupama mina i pojedinačno postavljenim minama, fugasama i fugasnim poljima) i na čije se pronalaženje, obilježavanje, uklanjanje i uništavanje primjenjuju propisi iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 81.

(Obveza obavješćivanja)

Građani, pravne osobe, državna tijela i druge institucije dužni su o otkrivenim NUS-a odmah obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite ili najbližu policijsku upravu ili službu civilne zaštite općine/grada, a nekim vidljivim znakom obilježiti mjesto gdje se nalazi NUS-a i, po mogućnosti, to mjesto osigurati dok ne dođu ovlaštene osobe.

Članak 82.

(Organiziranje poslova deminiranja)

(1) Poslove iz članka 80. stavka (1) i (2) ovoga Zakona, organiziraju Federalna i Županijska uprava civilne zaštite preko timova za deminiranje koji poslove deminiranja izvršavaju na način utvrđen u Zakonu o deminiranju u Bosni i Hercegovini, Standardima Bosne i Hercegovine i standardnim operativnim procedurama (SOP).

(2) Pripadnici timova za deminiranje koji se bave poslovima iz članka 80. stavka (1) i (2) ovoga Zakona, moraju ispunjavati uvjete utvrđene u Zakonu i Standardima iz stavka (1). ovog članka i imati ovlaštenje za obavljanje tih poslova koje izdaje Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

Članak 83.

(Akreditacija)

(1) Pravne osobe koje se bave poslovima uklanjanja mina i NUS-a i provođenjem drugih protuminskih akcija moraju biti akreditirani za te djelatnosti kod Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

(2) Fizičke osobe koje se kao pripadnici pravnih osoba iz stavka (1) ovog članka bave poslovima uklanjanja mina i NUS-a moraju biti akreditirani kod Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, za vršenje tih poslova.

Odjeljak J. Prva medicinska pomoć

Članak 84.

(Pojam i sadržaj)

Prva medicinska pomoć je mjera zaštite i spašavanja koja obuhvaća: preventivnu zaštitu koju čine protuepidemijske i higijenske mjere zaštite stanovništva; operativnu zaštitu koja se sastoji od pružanja prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na mjestu nesreće, medicinske trijaže ranjenih, povrijeđenih i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i Transporte do najbliže zdravstvene ustanove radi pružanja opće medicinske pomoći ili do odgovarajuće specijalističke zdravstvene ustanove radi potpunog zdravstvenog zbrinjavanja.

Članak 85.

(Organizacija, provedba i osiguranje uvjeta)

(1) Radi uspješnog provođenja prve medicinske pomoći, zdravstvene ustanove u općinama/gradovima dužne su, za potrebe stanovništva na području općine/grada, osigurati odgovarajuće pričuve krvi i krvne plazme, te ostalih nužnih lijekova i sanitetskog materijala.

(2) Rezerve krvi i krvne plazme prikupljaju se od dobrovoljnih davatelja krvi, izvođenjem akcija dobrovoljnog darivanja krvi koje organiziraju i provode zdravstvene ustanove, organizacije Crvenog križa i druge humanitarne organizacije u suradnji s tijelima civilne zaštite.

(3) Prvu medicinsku pomoć organiziraju i neposredno provode nadležne zdravstvene ustanove u suradnji sa općinskim/gradskim stožerima civilne zaštite.

Odjeljak K. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla

Članak 86.

(Pojam i sadržaj)

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla je mjera koja se sastoji u: sklanjanju i izmještanju; sprječavanju i lokaliziranju pojava parazitnih, zaraznih i uzgojnih bolesti; kontroli životinja, sirovina, proizvoda i otpadaka životinjskog podrijetla; kontroli ispravnosti stočne hrane i vode; ukazivanju prve veterinarske pomoći oboljeloj i ranjenoj stoci; uklanjanju leševa životinja i drugog otpada animalnog podrijetla i poduzimanjem drugih odgovarajućih mjera.

Članak 87.

(Organizacija i provedba)

(1) Zaštitu, spašavanje i zbrinjavanje ugroženih, stradalih, oboljelih i otrovanih životinja, kao i zaštitu i spašavanje namirnica životinjskog podrijetla od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, organiziraju, usklađuju, a po potrebi neposredno i provode nadležna Županijska tijela uprave i općinske/gradske službe za upravu nadležne za poljoprivredu i stočarstvo, odnosno za veterinarsku zaštitu, u suradnji s nadležnim stožerima civilne zaštite.

(2) U provedbi zaštite i spašavanja iz stavka (1) ovoga članka, obvezno sudjeluju gospodarska društva (poljoprivredna, proizvodna, prometna, trgovačka), službe zaštite i spašavanja koje su za to osposobljene, postrojbe civilne zaštite, te druge pravne osobe i građani vlasnici životinja i namirnica životinjskog podrijetla.

Odjeljak L. Asanacija terena

Članak 88.

(Pojam i sadržaj)

Asanacija terena je mjera koja se sastoji od poduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu, u naselju i stambenim i drugim objektima u cilju sprječavanja širenja zaraze, epidemije i drugih štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra, a obuhvaća organiziranje i provođenje slijedećih radnji: uklanjanje, identifikaciju i pokop poginulih ljudi, uklanjanje leševa uginulih životinja, dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju objekata i terena i uklanjanje otpadnih i štetnih tvari koje ugrožavaju zdravlje i život ljudi i okoliš.

Članak 89.

(Organizacija i provedba)

(1) Asanaciju terena organiziraju i provode općine/gradovi na svome području i poduzimaju druge potrebite aktivnosti i mjere za ublažavanje i otklanjanje nastalih posljedica.

(2) U otklanjanju posljedica i provođenju aktivnosti i mjera asanacije iz stavka (1) ovoga članka, dužne su sudjelovati pravne osobe, zdravstvene i veterinarske ustanove, vatrogasne postrojbe, postrojbe civilne zaštite, te tijela uprave i općinske/gradske službe za upravu koji su nadležni za poslove iz članka 88. ovoga Zakona.

Odjeljak M. Zaštita okoliša

Članak 90. (Pojam i sadržaj)

- (1) Zaštita okoliša je mjera koja se sastoji u sprječavanju nastanka štetnih posljedica od uništavanja i zagađivanja okoliša i u otklanjanju posljedica nastalih uslijed:
 - a) tehničko-tehnoloških havarija u industriji, prometu, kao i drugih nesreća i katastrofa čije posljedice mogu ugroziti okoliš, a naročito prirodne resurse;
 - b) ispuštanja toksičnih i štetnih kemijskih i drugih tvari u okoliš iz industrijskih i termoenergetskih postrojenja, motornih vozila i individualnih ložišta u domaćinstvima, u količinama koje uzrokuju emisije koncentracije u vodi, zraku i tlu iznad maksimalno dopuštenih vrijednosti;
 - c) odlaganja komunalnog, industrijsko-tehnološkog i drugog čvrstog i tečnog otpada;
 - d) djelovanja vremenskih nepogoda na okoliš (snježne padaline, poplave, suše, klizišta), kao i drugih prirodnih nepogoda.
- (2) Organiziranje i vršenje poslova iz stavka (1) ovoga članka vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša («Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke», broj 8/13).

Članak 91. (Obveze pravnih osoba na planiranju, organiziranju i provedbi mjera)

Pravne osobe iz područja proizvodnje i prometa kemijskih, toksičnih, eksplozivnih, bioloških, radioaktivnih i drugih opasnih tvari, te pravne osobe koje prevoze ili se koriste tim sredstvima, obvezne su planirati, organizirati, pripremati i provoditi aktivnosti i mjere na sprječavanju nastajanja štetnih posljedica po okoliš, poduzimanjem brzih aktivnosti i mjera u zaštiti i spašavanju u slučaju nesreća i otklanjanja posljedica nastalih od tehnoloških i ekoloških nesreća u zaštiti okoliša od nekontroliranog širenja opasnih tvari.

Članak 92. (Stručne ekipe, oprema i sigurni objekti)

(1) Pravne osobe iz članka 91. ovoga Zakona obvezne su organizirati i osposobiti stručne ekipe i osigurati potrebnu opremu i sredstva za brze intervencije u zaštiti i spašavanju od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće u okviru svojih objekata, te na području općine/grada, ako se posljedice takve nesreće prošire na njenom području.

(2) Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, preradom, prometom i uporabom opasnih tvari dužne su predvidjeti, i u slučaju neposredne ratne opasnosti odnosno nastanka prirodne i druge nesreće osigurati pravodobno sklanjanje i dislokaciju tih tvari u sigurne objekte i na, za to pogodne lokacije, odnosno na područja kojima ne prijete takva opasnost.

Članak 93. (Plan zaštite i spašavanja od ionizirajućeg zračenja)

Na prijedlog Županijskog ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi, Vlada Županije donijeti će Plan zaštite i spašavanja od ionizirajućeg zračenja na teritoriji Županije, u skladu sa Zakonom o zaštiti od ionizirajućih zračenja i radijacijskoj sigurnosti („Službene novine FBiH“, broj 15/99).

Odjeljak N. Zaštita i spašavanje u rudnicima

Članak 94. (Pojam)

Zaštita i spašavanje u rudnicima je mjera koja se sastoji od zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju rudarskih nesreća uzrokovanih eksplozijom plinova, jamskih požara i

poplava, trovanjem otrovnim plinovima, klizanjem ili obrušavanjem zemljišta na površinskim i jamskim kopovima i drugih sličnih nesreća koje mogu ugroziti ljude i tehnička i druga sredstva u rudnicima.

Članak 95. (Sadržaj)

Zaštita i spašavanje u rudnicima obuhvaća: gradnju, održavanje i korištenje rudnika u skladu s posebnim propisima, standardima i normativima iz oblasti rudarstva i nadzor nad njihovim provođenjem; uređenje jama, površinskih kopova, muljišta i drugih rudarskih objekata od značaja za zaštitu od poplava, požara, eksplozija i trovanja i dosljedno provođenje svih propisa o rudarstvu; spašavanje zatrpanih, povrijeđenih i zatrovanih uposlenika; pružanje prve medicinske pomoći zatrovanim; pokop poginulih; raščišćavanje ruševina i sanaciju jama, površinskih kopova i drugih objekata u kojima je nastala nesreća; gašenje požara u jamama i na površinskim kopovima; sprječavanje istjecanja toksičnih i drugih opasnih tvari iz muljanih akumulacija i drugih rudarskih objekata i instalacija i druge mjere kojima se može doprinijeti saniranju posljedica izazvanih tim nesrećama.

Članak 96. (Organizacija i provedba)

Zaštitu i spašavanje u rudnicima provode: pravne osobe i inspekcijske službe iz područja rudarstva, građevinarstva, vodoprivrede i druge pravne osobe koje vrše planiranje, izgradnju i održavanje rudnika, postrojenja i objekata u rudarstvu; službe zaštite i spašavanja u rudnicima, kao i službe iz oblasti zdravstva, vatrogastva, građevinarstva i komunalne i druge službe zaštite i spašavanja; pravne osobe opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja i specijalizirane postrojbe civilne zaštite (za zaštitu od požara, na vodi i pod vodom, za spašavanje s visina, prve medicinske pomoći, spašavanje iz ruševina i asanaciju terena) i tijela uprave nadležna za rudarstvo.

Odjeljak O. Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Članak 97. (Pojam)

(1) Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda je mjera kojom se provodi zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda od radioaktivne, kemijske i biološke kontaminacije i svih drugih oblika zagađivanja, kao i zaraznih bolesti i štetočina.

(2) Pod biljem i biljnim proizvodima, u smislu stavka (1) ovoga članka, podrazumijeva se: povrće, voće, žitarice, ljekovito, ukrasno, krmno, stočno i druge vrste bilja i zasada, šume i šumske kulture, biljne sirovine, sjeme i gotovi proizvodi od bilja koji se koriste za ishranu i liječenje.

Članak 98. (Sadržaj)

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda obuhvaća: izbor najoptimalnijih sorti bilja i pravilan uzgoj; korištenje zaštitnih sredstava u skladu sa standardima i normativima iz područja poljoprivrede, industrijske proizvodnje hrane, lijekova i stočarstva; pravilno sušenje, silaža i skladištenje, čuvanje i transport sjemenskog bilja i gotovih proizvoda; zaštitu od požara, kao i druge mjere kojima se osigurava zaštita bilja i biljnih proizvoda od svih vrsta biljnih bolesti i štetočina i trovanja sirovina i gotovih proizvoda; prekrivanja bilja, sjemeni, rasada, sirovina i gotovih proizvoda plastičnim folijama i drugim sličnim materijalima radi zaštite od kontaminacije; sklanjanje bilja i biljnih proizvoda u za to namijenjena skloništa ili utrapljivanje; dekontaminacija, dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija skladišta; sušenje, konzerviranje i prerada voća i povrća; ubiranje jestivog i ljekovitog bilja, krmnog, stočnog i drugih vrsta bilja i zasada u slučaju opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 99.

(Organizacija i provedba)

Zaštitu bilja i biljnih proizvoda organiziraju i provode tijela uprave i općinske/gradske službe za upravu koje su nadležne za poslove iz članka 97. i 98. ovoga Zakona, te gospodarska društva iz područja poljoprivrede, šumarstva i opskrbe; poljoprivredna gazdinstva i individualni poljoprivredni proizvođači; druge stručne poljoprivredne institucije; uzgajivači bilja i proizvođači hrane; poljoprivredne službe zaštite i spašavanja i postrojbe civilne zaštite (za zaštitu i spašavanje bilja i biljnih proizvoda, RKB zaštitu, asanaciju terena).

POGLAVLJE IV. STOŽERI CIVILNE ZAŠTITE

Članak 100.

(Stožeri kao operativno-stručna tijela)

Za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja na području Županije i općina/gradova, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju, u skladu sa zakonom i drugim propisima, osnivaju se stožeri civilne zaštite kao operativno-stručna tijela. Stožere osnivaju Županija i općine/gradovi.

Članak 101.

(Osnivanje stožera civilne zaštite u pravnim osobama)

(1) Stožer civilne zaštite može se osnovati i u pravnim osobama iz članka 29. ovoga Zakona, u skladu s njihovim procjenama ugroženosti, te u mjesnim zajednicama.

(2) Ako se ne osnuje stožer civilne zaštite po odredbama stavka (1) ovoga članka, pravne osobe su dužne svojim općim aktom odrediti tijelo koji će rukovoditi akcijama zaštite i spašavanja u pravnoj osobi.

(3) Ako je u istom objektu ili u više objekata na istom lokalitetu smješteno više pravnih osoba, može se osnovati zajednički stožer civilne zaštite, o čemu sporazumno odlučuju nadležna tijela tih pravnih osoba.

Članak 102.

(Ovlast stožera civilne zaštite)

U upravljanju akcijama zaštite i spašavanja stožeri civilne zaštite iz članka 100. i 101. ovoga Zakona obavljaju slijedeće poslove:

- a) odlučuju o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuju na ona područja koja su ugrožena;
- b) nalažu provedbu odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mjere;
- c) usmjeravaju, koordiniraju i upravljaju akcijama zaštite i spašavanja svih sudionika angažiranih na zaštiti i spašavanju na svome području;
- d) rješavaju sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u svezi angažiranja snaga i sredstava civilne zaštite i provedbi mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Članak 103.

(Posebna ovlast Županijskog stožera civilne zaštite)

Pored poslova iz članka 102. ovoga Zakona, Županijski stožer civilne zaštite, vrši i slijedeće poslove:

- a) nalaže općinskim/gradskim stožerima civilne zaštite, stožerima civilne zaštite pravnih osoba u kojima su ti stožeri osnovani i službama zaštite i spašavanja koje formira Vlada

Županije da sudjeluju u poduzimanju mjera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju na određenome području;

- b) nalaže angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jedne općine/grada na ugroženo područje druge općine/grada na području Županije.

Članak 104.

(Upravljanje akcijama zaštite i spašavanja u tijelima uprave i pravnim osobama)

Upravljanje akcijama zaštite i spašavanja, u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim osobama vrše i to:

- a) u tijelu uprave i drugim tijelima vlasti – rukovoditelj tijela uprave, odnosno drugog tijela vlasti putem povjerenika civilne zaštite;
- b) u pravnoj osobi – stožer civilne zaštite ako je osnovan, odnosno ravnatelj ili drugo tijelo određeno općim aktom, kada stožer nije osnovan - putem povjerenika civilne zaštite;
- c) u mjesnoj zajednici – stožer civilne zaštite, a ako stožer nije osnovan, povjerenik civilne zaštite.

Članak 105.

(Utvrđivanje načina rada i rukovođenja stožera)

Ravnatelj Županijske uprave posebnim će propisom propisati način rada i rukovođenja stožerom civilne zaštite, te tijela iz članka 104. ovoga zakona.

Članak 106.

(Sastav stožera)

Županijski i općinski/gradski stožeri civilne zaštite sastoje se od: zapovjednika, načelnika i članova stožera.

Članak 107.

(Postavljanje, razrješenje i kriteriji za popunu stožera)

(1) Zapovjednika, načelnika i članove Županijskog stožera postavlja i razrješava Vlada Županije, a zapovjednika, načelnika i članove općinskog/gradskog stožera postavlja i razrješava općinski načelnik/gradonačelnik.

(2) Predsjednik Vlade Županije ili određeni ministar, kojeg odredi predsjednik Vlade po položaju je zapovjednik Županijskog stožera, a ravnatelj Županijske uprave, po položaju je načelnik stožera.

(3) Tajnik Crvenog križa Županije je po funkciji član Županijskog stožera.

(4) Za Članove Županijskog stožera postavljaju se ministri, rukovodeći i drugi državni službenici iz županijskih ministarstava, drugih tijela županijske uprave i državni službenici Županijske uprave koji obavljaju poslove koji se odnose na mjere zaštite i spašavanja i druge slične poslove, u skladu sa aktom o unutarnjoj organizaciji Županijskog stožera, kojega donosi Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave civilne zaštite

(5) Osnovna pitanja oko sastava i kriteriji za sastav općinskog/gradskog stožera reguliraju se Odlukom o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja općine/grada koju donosi općinsko odnosno gradsko vijeće.

Članak 108.

(Ovlast načelnika stožera)

(1) U uvjetima kada prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastane iznenada, a zapovjednik nadležnog stožera civilne zaštite nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti, načelnik stožera civilne zaštite ovlašten je, u ime zapovjednika poduzimati sve potrebite mjere značajne za zaštitu i spašavanje dok zapovjednik ne počne vršiti svoju funkciju.

- (2) O poduzetim mjerama i postupcima iz stavka (1) ovoga članka načelnik stožera civilne zaštite je dužan obavijestiti zapovjednika stožera civilne zaštite, odmah, kada zapovjednik počne vršiti svoju funkciju.

Članak 109.

(Sastav i način popune stožera u pravnim osobama)

Sastav i način popune stožera civilne zaštite u pravnim osobama u kojima se formiraju ovi stožeri, uređuje se općim aktom pravne osobe.

POGLAVLJE V. POVJERENICI CIVILNE ZAŠTITE

Članak 110.

(Određivanje povjerenika civilne zaštite)

(1) Povjerenici civilne zaštite (u daljnjem tekstu: povjerenici) određuju se u mjesnim zajednicama, naselju, dijelu naselja, stambenim zgradama, u tijelima uprave i službama za upravu općine/grada, drugim tijelima i ustanovama i pravnim osobama u kojima se ne osniva stožer civilne zaštite.

(2) U tijelima uprave , drugim tijelima i ustanovama i službama za upravu, određuje se jedan povjerenik za svako tijelo, odnosno svaku ustanovu, a ako je više tijela, odnosno više ustanova smješteno u istoj zgradi, može se odrediti jedan zajednički povjerenik za tu zgradu.

(3) U većim pravnim osobama može se odrediti više povjerenika, što se određuje prema vlastitoj procjeni pravne osobe, s tim što se u obzir uzima broj uposlenika, unutarnja organizacija pravne osobe, kao i drugi uvjeti bitni za određivanje broja povjerenika.

(4) Povjerenici iz stavka (1) ovoga članka imaju pravo na novčanu naknadu u visini utvrđenoj propisom iz članka 113. ovoga Zakona.

Članak 111.

(Postavljanje i razrješenje povjerenika)

Povjerenike postavlja i razrješava:

- a) u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i ustanovama – rukovoditelj koji rukovodi tijelom uprave, odnosno ustanove, a kada je više tijela smješteno u istoj zgradi – sporazumno rukovoditelji koji rukovode tim tijelima, odnosno ustanovama;
- b) u pravnoj osobi - ravnatelj, odnosno druga osoba određena općim aktom pravne osobe;
- c) u naselju i službama za upravu općine/grada - općinski načelnik/gradonačelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada.

Članak 112.

(Poslovi povjerenika)

(1) Povjerenici u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti, ustanovama i pravnim osobama vrše poslove koji se odnose na organiziranje i pripremanje mjera i aktivnosti na sudjelovanju službenika i uposlenika na provođenju osobne i kolektivne zaštite i mjera zaštite i spašavanja u zgradama i objektima za koje su zaduženi.

(2) Povjerenici u naseljima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i poduzimanje neposrednih mjera na sudjelovanju građana u provođenju samozaštite, kao i mjera zaštite i spašavanja koje su od značaja za samozaštitu i sudjeluju u svim aktivnostima civilne zaštite koje se provode u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na određenom području, odnosno u objektima za koje su zaduženi.

(3) Planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se određivanje broja povjerenika civilne zaštite, razrada njihovih poslova i zadataka u miru, za vrijeme prirodnih nepogoda i drugih nesreća, neposrednoj ratnoj opasnosti i ratu, u skladu sa propisima iz članka 113. ovoga Zakona.

Članak 113.

(Donošenje provedbenog propisa)

Ravnatelj Županijske uprave propisat će poslove i zadatke i način rada, kao i visinu naknade za povjerenike iz članka 110. stavak (1) ovoga Zakona.

POGLAVLJE VI. SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Članak 114.

(Organiziranje službi zaštite i spašavanja)

(1) Službe zaštite i spašavanja, u pravilu, organiziraju se u pravnim osobama iz članka 29. ovoga Zakona, čija je redovita djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje.

(2) Službe zaštite i spašavanja vrše poslove zaštite i spašavanja po pitanjima koja proizlaze iz osnovne djelatnosti pravne osobe. Te poslove služba ostvaruje provedbom preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

(3) Preventivne mjere zaštite i spašavanja, službe zaštite i spašavanja ostvaruju provedbom odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka u okviru njihove redovite djelatnosti, a kojima se može utjecati na sprječavanje nastanka određenih pojava i opasnosti koje mogu izazvati prirodnu ili drugu nesreću i čijim štetnim djelovanjem mogu biti ugroženi životi i zdravlje ljudi i materijalnih dobara.

(4) Operativne mjere zaštite i spašavanja, službe zaštite i spašavanja ostvaruju izvršavanjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka iz svoga djelokruga, od trenutka angažiranja na zaštitu i spašavanju do otklanjanja nastalih posljedica, odnosno do trenutka kada se ocijeni da prestaje potreba za angažiranjem tih službi.

(5) U službe iz stavka (1) ovoga članka, po pravilu, raspoređuju se uposlenici pravne osobe u kojoj se osnivaju te službe, kao i sredstva i oprema pravne osobe koja služe za vršenje poslova iz mjerodavnosti te službe.

Članak 115.

(Pravne osobe kao službe zaštite i spašavanja)

(1) Pravne osobe iz stavka (1) članka 114. ovoga Zakona, koje ne organiziraju službe zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja imaju prava, obveze i odgovornosti službi zaštite i spašavanja.

(2) Funkciju službe zaštite i spašavanja može imati pravna osoba ili samo njezin dio čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje.

(3) Vlada Županije, odnosno općinski načelnik/gradonačelnik određuje pravne osobe i udruge građana u kojima će se organizirati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području Županije, odnosno općine/grada.

(4) U aktu iz stavka (3) ovoga članka određuju se pravne osobe odnosno udruge građana u kojima će se formirati službe zaštite i spašavanja, određuju vrste službi koje se osnivaju, utvrđuju zadaci službe, određuje način popune službe ljudstvom i materijalno-tehničkim sredstvima i određuje tijelo civilne zaštite Županije, odnosno općine/grada koji će zaključiti ugovor sa pravnom osobom, odnosno udrugom građana o međusobnim pravima i obvezama u vršenju poslova zaštite i spašavanja kada se angažiraju za potrebe Županije, odnosno općine/grada.

Članak 116.

(Samostalne službe zaštite i spašavanja)

(1) U slučaju kada ne postoje uvjeti za organiziranje službi prema odredbama članka 114. stavak (1) ovoga Zakona, Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave, može u skladu sa procjenom ugroženosti osnovati samostalne službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području Županije, a općinski načelnik/gradonačelnik može organizirati te službe za potrebe općine/grada.

(2) Aktom iz stavka (1) ovoga članka, utvrđuje se naziv, sjedište, zadaci, unutarnja organizacija i način rukovođenja službom, broj ljudi koji se angažiraju u službu i način popune, te materijalno-tehnička i financijska sredstva potrebna za rad tih službi.

(3) Dvije ili više općina/gradova mogu organizirati zajedničku službu zaštite i spašavanja o čemu sporazumom odlučuju općinski načelnici/gradonačelnici tih općina/gradova.

Članak 117.

(Angažiranje drugih pravnih osoba)

Pravne osobe koje nisu obuhvaćene odredbama članka 29. ovoga Zakona, a opremljene su i osposobljene za vršenje određenih poslova zaštite i spašavanja, mogu se angažirati, u skladu s planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao ispomoć na zadacima zaštite i spašavanja, u uvjetima kada službe iz članka. 114. i 116. ovoga Zakona, nisu u mogućnosti same, pravovremeno i potpuno izvršiti sve zadatke zaštite i spašavanja na kojima su angažirane.

Članak 118.

(Propisivanje uvjeta i načina rada)

Ravnatelj Županijske uprave svojim propisom će bliže utvrditi uvjete za organiziranje, poslove i zadatke, te način rada službi iz članka 114. i 116. ovoga Zakona.

POGLAVLJE VII. POSTROJBE CIVILNE ZAŠTITE

Članak 119.

(Cilj formiranja, vrste i namjena)

(1) Postrojbe civilne zaštite formiraju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

(2) Postrojbe civilne zaštite osnivaju se kao postrojbe opće i specijalizirane namjene.

(3) Postrojbe opće namjene, u pravilu, osnivaju se na načelima teritorijalne popune.

(4) Postrojbe opće i specijalizirane namjene mogu se osnivati kao timovi, odjeljenja i vodovi.

Članak 120.

(Kriteriji za određivanje vrste i veličine postrojbi)

(1) Vrste, veličina i broj postrojbi civilne zaštite utvrđuju se na osnovu Procjene ugroženosti po ljude i materijalna dobra koje mogu nastati od prirodnih i drugih nesreća, kao i ljudskih, materijalnih i drugih mogućnosti kojima raspolažu općine/gradovi i pravne osobe koje formiraju te postrojbe.

(2) Ako je u istom objektu smješteno više tijela uprave, službi za upravu, ustanova i pravnih osoba, mogu se formirati zajedničke postrojbe opće namjene, o čemu sporazumno odlučuju nadležna tijela tih tijela i pravnih osoba.

Članak 121.

(Formiranje i zadaci postrojbi opće namjene)

(1) Postrojbe opće namjene organiziraju se, opremaju i obučavaju za izvršavanje zadataka na pružanju podrške u provođenju mjera prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštiti od poplava, spašavanju ugroženih iz ruševina, izgradnji skloništa i zaklona, provođenju mjera RKB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, transportu i opskrbi osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja.

(2) Općine/gradovi do 10. 000 stanovnika obvezno formiraju postrojbe opće namjene najmanje veličine voda, a veće općine/gradovi na svakih narednih 20. 000 stanovnika po jedan vod.

Tijela uprave, službe za upravu, ustanove i pravne osobe dužni su formirati postrojbe opće namjene najmanje veličine odjeljenja u skladu s propisom iz članka 124. ovoga Zakona. Te postrojbe u općini/gradu formira općinski načelnik/gradonačelnik, a u tijelima uprave, službama za upravu, ustanovama i pravnim osobama, rukovoditelji tih tijela, odnosno pravnih osoba.

(3) Pripadnici postrojba iz stavka (2) ovoga članka imaju pravo na naknadu za pripravnost i obučavanje za zaštitu i spašavanje sukladno članku 17. stavak (5) ovoga Zakona.

Članak 122.

(Formiranje i zadaci postrojbi specijalizirane namjene)

(1) Postrojbe civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju Županija i općine/gradovi, u skladu s vlastitim procjenama i potrebama, u pravilu, kada snage i sredstva pravnih osoba i službe zaštite i spašavanja, te postrojba civilne zaštite opće namjene nisu dovoljne za ostvarivanje efikasne zaštite i spašavanja na području Županije, odnosno općine/grada.

(2) Postrojbe civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju se, pripremaju, opremaju i obučavaju radi izvršavanja složenijih i istovrsnih zadataka zaštite i spašavanja, čiji pripadnici pri vršenju tih poslova moraju imati odgovarajuće stručno znanje i koristiti odgovarajuća tehnička sredstva i opremu.

(3) Poslove pripremanja, popune, opremanja i obučavanja specijaliziranih postrojba Županije vrši Županijska uprava civilne zaštite, a specijaliziranih postrojba općine/grada vrši služba civilne zaštite općine/grada.

Članak 123.

(Formiranje zajedničkih postrojbi civilne zaštite)

(1) O osnivanju specijaliziranih postrojbi u Županiji odlučuje Vlada Županije na prijedlog Županijske uprave, odnosno u općini/gradu općinski načelnik/gradonačelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada.

(2) Dvije ili više općina/gradova mogu organizirati zajedničke postrojbe civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, o čemu sporazumno odlučuju načelnici/gradonačelnici tih općina/gradova.

Članak 124.

(Propisivanje uvjeta i načina rada)

Uvjeti za organiziranje, poslovi, zadaci i način rada postrojbi iz članka 119. ovoga Zakona reguliraju se posebnim propisom, kojeg donosi ravnatelj Županijske uprave.

POGLAVLJE VIII. RUKOVOĐENJE I UPORABA SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Članak 125.

(Aktiviranje stožera civilne zaštite)

(1) Kada zaprijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće, a procijeni se da nije potrebno vršiti aktiviranje stožera civilne zaštite, u tom slučaju rukovoditelj tijela civilne zaštite općine/grada i Županije, može zapovjediti angažiranje određenih postrojbi civilne zaštite ili službi zaštite i spašavanja i drugih operativnih snaga zaštite i spašavanja koje je osnovala općina/grad ili Županija radi poduzimanja mjera i aktivnosti na sprječavanju nastanka nesreće, odnosno ublažavanja njenog djelovanja i rukovode tim akcijama, što se vrši u skladu s planom zaštite i spašavanja općina/gradova i Županije. Angažiranje tih snaga može se vršiti sve do momenta dok se ne završe predviđene aktivnosti, odnosno dok se ne izvrši aktiviranje stožera civilne zaštite na način predviđen u stavku (2) ovoga članka.

(2) Kada nadležno tijelo proglasi da je na određenom području nastala prirodna ili druga nesreća, aktiviraju se stožeri civilne zaštite na tom području, radi rukovođenja akcijama zaštite i

spašavanja i stalno funkcioniraju dok nadležno tijelo ne proglasi prestanak stanja prirodne ili druge nesreće.

(3) Izuzetno od odredbe stavka (1) ovoga članka, stožeri civilne zaštite mogu se aktivirati i u slučaju kada prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne i druge nesreće u cilju poduzimanja mjera na sprječavanju nastanka te opasnosti ili nesreće ili ublažavanja njenog djelovanja i funkcioniraju dok takva opasnost postoji, odnosno dok mjerodavno tijelo ne proglasi stanje prirodne ili druge nesreće ili odluči da stožer nastavi djelovati dok se ne otkloni opasnost, odnosno nesreća bez proglašavanja tog stanja. Aktiviranje stožera civilne zaštite u ovim situacijama vrši nadležna uprava civilne zaštite, odnosno služba civilne zaštite općine/grada, ovisno od područja koje je ugroženo.

(4) U uvjetima iz stavka (2) ovoga članka, aktivirani stožer civilne zaštite ovlašten je da zapovijeda uporabu snaga i sredstava zaštite i spašavanja koje pripadaju općini/gradu, odnosno Županiji i sve mjere zaštite i spašavanja koje mogu doprinijeti sprječavanju nastanka opasnosti ili nesreće ili ublažavanja njenoga djelovanja, kao i mjere, postupke i zadaće koje su u funkciji spašavanja, zaštite i zbrinjavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih tom opasnošću, odnosno nesrećom.

(5) Stožeri civilne zaštite aktiviraju se i funkcioniraju i za vrijeme vježbi civilne zaštite i ratnog stanja.

Članak 126.

(Ovlast stožera civilne zaštite)

U upravljanju akcijama zaštite i spašavanja svaki stožer civilne zaštite poduzima one mjere i aktivnosti za koje je ovlašten ovim i drugim zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Članak 127.

(Odnosi između stožera civilne zaštite)

Tijekom provođenja akcije zaštite i spašavanja općinski/gradski stožeri civilne zaštite dužni su provoditi odluke i zapovijedi Županijskog stožera civilne zaštite, a ti stožeri odluke i zapovijedi Federalnog stožera.

Članak 128.

(Uvjeti za angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite)

Angažiranje i uporabu snaga i sredstava civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja, stožeri civilne zaštite vrše na temelju prethodno izvršene procjene o vrsti prirodne i druge nesreće, području na kojemu djeluje ta nesreća, obimu i vrsti mogućih posljedica po ljude i materijalna dobra na ugroženom području.

Članak 129.

(Namjena snaga civilne zaštite)

(1) Postrojbe i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, kao i sredstva civilne zaštite upotrebljavaju se u svim vrstama opasnosti u miru i ratu, kada ljudi i materijalna dobra budu ugroženi prirodnim i drugim nesrećama, kao i za vrijeme vježbi i drugih oblika obuke.

(2) Postrojbe i povjerenici civilne zaštite koji su formirani u tijelima uprave i drugim tijelima, ustanovama, službama za upravu i pravnim osobama upotrebljavaju se, u skladu s planovima zaštite i spašavanja, prvenstveno na zadacima zaštite ljudi i materijalnih dobara tih tijela, ustanova i pravnih osoba, a mogu se upotrijebiti i za izvršavanje zadataka i izvan tih tijela, ustanova i pravnih osoba, o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

(3) Tijela uprave i druga tijela, ustanove, službe za upravu i pravne osobe mogu samostalno u svim situacijama kada postoji opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće koja može ugroziti njihovo ljudstvo i materijalna dobra ili kada je nastala ta nesreća, angažirati snage i sredstva zaštite i spašavanja iz stavka (2) ovoga članka, koje su oni formirali za potrebe vlastite zaštite

Članak 130.

(Područje djelovanja postrojbi i službi civilne zaštite)

Postrojbe civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja koje formiraju Županija i općine/gradovi, upotrebljavaju se na zadacima zaštite i spašavanja na području Županije i općina/gradova koje su ih formirale, s tim da se te jedinice i službe mogu upotrijebiti i na području druge općine/grada, odnosno području druge županije o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Članak 131.

(Uporaba snaga i sredstava civilne zaštite)

(1) Uporaba snaga i sredstava iz članka 129. i 130. ovoga Zakona, na zadacima zaštite i spašavanja na području općine/grada, odnosno Županije, vrši se u skladu sa planovima zaštite i spašavanja općine/grada, odnosno Županije.

(2) Uporaba snaga i sredstava iz stavka (1) ovoga članka traje do trenutka kada je završeno spašavanje ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara, odnosno kada se ocijeni da daljnju aktivnost na obavljanju tih poslova i zadataka mogu uspješno provoditi nadležna tijela i pravne osobe u okviru svoje redovite djelatnosti o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite.

Članak 132.

(Zapovijedanje uporabe snaga i sredstava civilne zaštite)

Zapovijed o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, na zadacima zaštite i spašavanja, donosi:

- a) za snage i sredstva iz članka 129. stavka (1) i članka 130. ovoga Zakona za potrebe općine/grada – općinski/gradski stožer civilne zaštite, a za potrebe Županije – Županijski stožer civilne zaštite;
- b) za snage i sredstva iz članka 129. stavka (2) ovoga Zakona, za potrebe tijela i ustanova – rukovoditelji tih tijela i ustanova, odnosno za potrebe službi za upravu – općinski načelnik/gradonačelnik;
- c) za potrebe pravne osobe – stožer civilne zaštite, odnosno ravnatelj ili drugo nadležno tijelo, ako stožer nije osnovan.

Članak 133.

(Zapovijedanje postrojbama civilne zaštite)

(1) Tijekom vršenja poslova iz svoje nadležnosti zapovijedanje postrojbama civilne zaštite vrše zapovjednici tih postrojbi.

(2) Za zapovijedanje postrojbama civilne zaštite, zapovjednici tih postrojbi odgovorni su stožeru civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na području na kojemu su angažirane te postrojbe.

(3) Osobe raspoređene u postrojbe civilne zaštite dužne su izvršavati zapovjedi zapovjednika postrojbe civilne zaštite u koju su raspoređene, a postrojbe civilne zaštite dužne su izvršavati zapovjedi nadležnog stožera civilne zaštite.

(4) Niko nije dužan i ne smije izvršiti zapovjedi ako je očito da bi time izvršio kazneno djelo ili kršio međunarodno humanitarno pravo.

DIO ČETVRTI - POPUNA, MATERIJALNO OPREMANJE I EVIDENCIJA

POGLAVLJE I. POPUNA CIVILNE ZAŠTITE

Članak 134.

(Raspoređivanje pripadnika civilne zaštite)

(1) Pripadnici civilne zaštite raspoređuju se u službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, stožere civilne zaštite i na dužnosti povjerenika civilne zaštite.

(2) Raspored na dužnosti iz stavka (1) ovog članka vrši se na zahtjev tijela, odnosno pravne osobe koja organizira strukture civilne zaštite iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Raspoređivanje obveznika civilne zaštite u strukture civilne zaštite iz stavka (1) ovoga članka vrše službe civilne zaštite općine/grada koje obveznika civilne zaštite vode u evidenciji.

(4) Raspoređivanje obveznika civilne zaštite vrši se prema kriterijima koji se utvrde propisom iz članka 139. ovoga Zakona.

POGLAVLJE II. MATERIJALNO OPREMANJE

Članak 135.

(Materijalno opremanje struktura civilne zaštite)

(1) Stožeri, službe zaštite i spašavanja, jedinice i povjerenici civilne zaštite opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su nužna za njihovu osobnu zaštitu i za izvršavanje zadataka civilne zaštite iz njihove nadležnosti.

(2) Vrsta i količina sredstava i opreme iz stavka (1) ovoga članka utvrđuje se materijalnim formacijama, koje utvrđuje tijelo koje ih organizira, sukladno okvirnoj osobnoj i materijalnoj formaciji stožera, službi i postrojbi, te materijalnoj formaciji povjerenika civilne zaštite, koje donosi ravnatelj Županijske uprave.

Članak 136.

(Odjeća, obuća i identifikacijske iskaznice pripadnika civilne zaštite)

(1) Prilikom izvršavanja zadataka civilne zaštite, pripadnici stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbi i povjerenici civilne zaštite nose odjeću civilne zaštite na kojoj je na vidnom mjestu istaknut znak civilne zaštite.

(2) Radi identificiranja i utvrđivanja statusa, pripadnici civilne zaštite, u toku izvršavanja zadataka civilne zaštite, dužni su nositi identifikacijsku iskaznicu pripadnika civilne zaštite, čiji je oblik i sadržaj usuglašen s Dopunskim protokolom I i Ženevskom konvencijom o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 12.kolovoza 1949. godine.

(3) Ravnatelj Županijske uprave donosi propis o odjeći i obući i oznakama specijalnosti jedinica i zapovjednih dužnosti pripadnika civilne zaštite, te propis o načinu uporabe znaka civilne zaštite u miru i ratu i veličini i sadržaju identifikacijske iskaznice za pripadnike civilne zaštite.

Članak 137.

(Način osiguranja sredstava i opreme)

Sredstva i oprema za namjene iz članka. 135 i 136. ovoga Zakona osiguravaju, i to:

- a) pravnih osoba iz članka 29. ovoga Zakona rasporedom vlastitih materijalno-tehničkih sredstava za te namjene;
- b) rasporedom materijalnih sredstava i opreme iz popisa, u skladu sa propisom iz članka 15. stavak (3) ovoga Zakona;
- c) nabavkom novih nedostajućih sredstava i opreme.

Članak 138.

(Oslobađanje od obveze plaćanja carine i poreza)

Na sredstva i opremu koja služi isključivo za potrebe civilne zaštite ne plaćaju se carine i porezi ako je to predviđeno zakonima ili drugim propisima Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE III. EVIDENCIJA

Članak 139.

(Evidencija pripadnika civilne zaštite)

(1) O građanima koji podliježu obvezi civilne zaštite vodi se evidencija.

(2) Sadržaj i način vođenja evidencije, kriteriji za osobe koje se vode u evidenciji i kriteriji za raspoređivanje obveznika civilne zaštite u strukture iz članka 134. ovoga Zakona, utvrđuje ravnatelj Županijske uprave.

(3) Nadležno tijelo koje vodi službene evidencije o građanima, dužno je na zahtjev tijela civilne zaštite dati podatke iz te evidencije koji su potrebni za ustrojavanje evidencije pripadnika civilne zaštite.

DIO PETI - OPERATIVNI CENTAR CIVILNE ZAŠTITE

Članak 140.

(Razlozi osnivanja i tijela u kojima se formiraju operativni centri)

(1) Radi stalnog prikupljanja podataka o svim vrstama pojava i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće, kao i podataka o posljedicama koje su nastale pojavom prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra na ugroženom području, obrade tih podataka i njihove distribucije nadležnim tijelima vlasti i pravnim osobama, kao i prenošenja zapovjedi stožera civilne zaštite u vrijeme funkcioniranja tih stožera osnivaju se operativni centri civilne zaštite 121 (**112**) (u daljem tekstu: operativni centar).

(2) Županijski operativni centar se osniva u sastavu Županijske uprave civilne zaštite, a općinski/gradski operativni centar u sastavu službe civilne zaštite općine/grada.

(3) Dvije ili više susjednih općina/gradova mogu osnovati zajednički operativni centar o čemu sporazumno odlučuju općinski načelnici/gradonačelnici tih općina/gradova.

Članak 141.

(Popuna operativnog centra i radno vrijeme)

(1) Svaki operativni centar ima najmanje pet izvršitelja kada neprekidno funkcioniraju 24 sata.

(2) Županijski operativni centar radi neprekidno 24 sata svaki dan, a općinski/gradski operativni centri rade prema potrebi, a najmanje osam sati svaki radni dan i za te potrebe mora biti zaposleno najmanje jedna osoba.

(3) Pri određivanju dužine radnog vremena općinskog/gradskog operativnog centra polazi se od procjene ugroženosti područja općine/grada prirodnim i drugim nesrećama, veličine općine/grada, broja stanovnika i drugih činjenica koje su od značaja za određivanje radnog vremena tog centra, o čemu odlučuje općinski načelnik/gradonačelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada.

(4) Kada nastane prirodna ili druga nesreća na području općine/grada, ili postoji neposredna opasnost od nastanka te nesreće, općinski/gradski operativni centar radi neprekidno 24 sata svaki dan za čije se potrebe angažiraju sve osobe koje su raspoređene za rad u tom centru, o čemu neposredno odlučuje općinski/gradski stožer civilne zaštite i centar radi neprekidno svaki dan dok postoji stanje prirodne ili druge nesreće, odnosno dok prestanak rada operativnog centra zapovjedi općinski/gradski stožer civilne zaštite.

Članak 142.

(Zadaci operativnih centara)

Operativni centri prikupljaju i obrađuju podatke o svim vidovima opasnosti, vrše uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenose zapovjedi nadležnog stožera civilne zaštite, oglašavaju prestanak opasnosti te primaju, pripremaju i šalju izvješća o poduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima nadležnim tijelima vlasti, susjednim općinskim/gradskim operativnim centrima, operativnom centru Županije i operativnom centru Federacije.

Članak 143.

(Način funkcioniranja operativnih centara)

(1) Operativni centri funkcioniraju tako što su sva tijela vlasti, javna i druga poduzeća i druge pravne osobe (u daljnjem tekstu: davatelji informacija) dužni operativnom centru stalno dostavljati sve podatke koje u okviru obavljanja svoje redovne djelatnosti primijete ili saznaju, a koji se odnose na sve vidove pojava i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno sve podatke koji se odnose na posljedice nastale djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

(2) Podatke iz stavka (1) ovoga članka, kao i podatke o nesreći koja je već nastala dužni su operativnom centru dostavljati i građani i sva udruženja građana, a prvenstveno udruženja speleologa, planinara, ronilaca, radio-amatera, gorske službe spašavanja i sve druge udruge koje primijete ili saznaju za pojavu ili imaju obavezu pratiti, osmatrati i utvrđivati određene pojave i događaje koji na bilo koji način mogu ugroziti život i zdravlje ljudi i materijalna dobra, odnosno koja mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće.

(3) Prikupljanje podataka iz stavka (1) ovoga članka i praćenje situacije na ugroženom području, operativni centri mogu vršiti i putem geografsko-informativnog sustava (GIS) za koji moraju biti osigurana odgovarajuća materijalno-tehnička sredstva i kompjuterski programi

Članak 144.

(Veze koje koriste operativni centri)

(1) Za potrebe rada operativnih centara organiziraju se i održavaju vlastite veze koje se stalno koriste za rad centara, a u uvjetima prirodnih i drugih nesreća koriste se i za potrebe stožera civilne zaštite općina/gradova i Županije u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja.

(2) Operativni centri koriste frekventni spektar elektromagnetnih radijskih valova, koje im, za potrebe rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja, odobrava tijelo uprave nadležno za promet i komunikacije.

(3) Operativni centri pri obavljanju svojih zadataka koriste veze javnih telekomunikacijskih pravnih osoba, radija i televizije, elektroprivrede i županijskih tijela uprave i drugih posjednika veza.

(4) Operativni centri mogu imati posebne veze namijenjene za zaštitu i spašavanje za čije se korištenje ne plaćaju nikakve dažbine.

(5) Posjednici sustava veza iz stavka (3) ovoga članka, dužni su operativnim centrima omogućiti prioritetno korištenje tih veza, a na zahtjev Županijskog stožera osloboditi komunikacijske resurse i ustupiti ih na korištenje operativnim centrima.

Članak 145.

(Obveze dostavljanja podataka)

(1) Davatelji informacija, građani i udruženja građana, dužni su operativnom centru dostavljati sve podatke, koji se odnose na pojave i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno na posljedice koje su nastale djelovanjem sljedećih prirodnih i drugih nesreća, i to: potresa; poplava; požara; klizanja tla i snježnih lavina i nanosa; nagomilavanja leda na vodotocima i komunikacijama; udara groma, jakih vjetrova, guste magle, jakih mrazeva, velikih vrućina i suša; prometnih udesa u cestovnom i zračnom prometu; eksplozija, rušenja i

drugih nesreća u rudnicima; ispuštanja ili prosipanja štetnih i otrovnih materija; zagađenosti riječnih tokova, zemljišta i okoliša; rušenja ili prelijevanja brana na hidro akumulacijama; havarija i većih kvarova u industrijskim postrojenjima; zaraznih bolesti kod ljudi (epidemije); zaraznih bolesti kod životinja (epizootije); zaraznih bolesti kod bilja (epifitije); radijacijsko-kemijsko-biološke kontaminacije; trovanja ljudi hranom ili vodom; oštećenjima električne ili vodovodne mreže, telekomunikacija ili prometne mreže; pronalaženja minsko-eksplozivnih sredstava i neeksploziviranih ubojitih sredstava (NUS) i drugih pojava i opasnosti koje svojim djelovanjem mogu ugroziti život i zdravlje ljudi i uništiti materijalna dobra.

(2) Podaci iz stavka (1) ovoga članka, operativnom centru dostavljaju se odmah čim se primijeti ili sazna za opasnost koja može dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće, a kada nastane prirodna ili druga nesreća, dostavljaju se podaci o nastalim posljedicama po život i zdravlje ljudi i mjerama i aktivnostima koje se provode na spašavanju ljudi i materijalnih dobara na ugroženim područjima.

Članak 146.

(Osiguranje posebnog telefonskog broja i uvezivanje operativnih centara)

Javna i druga poduzeća za telekomunikacije na području Županije dužna su osigurati besplatno pozivanje posebnog broja 121 sa operativnim centrom, putem kojeg građani mogu u svakom trenutku tom centru dostaviti informacije o svim vrstama opasnosti i pojavama koje mogu dovesti do nastanka prirodne i druge nesreće koje primijete ili za koje saznaju, odnosno podatke o nastradalim ili ugroženim ljudima od bilo koje opasnosti i nesreće, s tim što će nakon međunarodnog uvezivanja Bosne i Hercegovine u sustav **112**, javna i druga poduzeća za telekomunikacije biti dužna osigurati odgovarajuće uvezivanje tog broja sa operativnim centrima.

Članak 147.

(Uvezivanje davatelja informacija s operativnim centrima)

(1) U cilju stvaranja uvjeta da operativni centri mogu vršiti prijem i prenošenje informacija nadležnim tijelima ili obavještavati javnost o svim podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće i posljedicama koje su nastale, odnosno mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju, davatelji informacija dužni su se sredstvima veze povezati s odgovarajućim operativnim centrom i to:

a) sa Županijskim operativnim centrom povezuju se sljedeća tijela i pravne osobe:

- 1) operativni centar ministarstva unutarnjih poslova Županije;
- 2) profesionalna vatrogasna postrojba organizirana za razini Županije;
- 3) ispostave Auto-moto kluba Bosne i Hercegovine (BIH AMK-a) u Županiji,
- 4) službe hitne pomoći, domovi zdravlja i klinički centar;
- 5) radio i televizijske postaje Županije;
- 6) pravne osobe i udruge građana koja su proglašena za službe zaštite i spašavanja Županije;
- 7) javna vodoprivredna poduzeća koja postoje na području Županije.

b) sa općinskim/gradskim operativnim centrom povezuju se sljedeća tijela i pravne osobe:

- 1) operativni centri policijskih uprava ministarstva unutarnjih poslova Županije;
- 2) profesionalne i dobrovoljne vatrogasne postrojbe organizirane u općini/gradu;
- 3) hitne i druge zdravstvene službe osnovane u općini/gradu;
- 4) radio i televizijske postaje u općinama/gradovima;
- 5) pravne osobe i udruženja građana koja su proglašena za službe zaštite i spašavanja općina/grada;
- 6) radio – amateri i druga udruženja građana, imaoći radio-uređaja registriranih kod nadležnih tijela.

(2) Povezivanje tijela uprave i pravnih osoba iz stavka (1) ovoga članka sa odgovarajućim operativnim centrom vrši se prema posebnom planu veza koji izrađuje Županijska uprava u suradnji

sa resornim Županijskim ministarstvom koji su nadležni za promet i veze i službama civilne zaštite općina/gradova.

(3) Županijski operativni centar i općinski/gradski operativni centri mogu se povezati i sa drugim tijelima i pravnim osobama koja su od značaja za Županiju, odnosno od značaja za općinu/grad.

Članak 148.

(Donošenje provedbenog propisa)

Ravnatelj Županijske uprave propisuje organizaciju, uvjete i način funkcioniranja operativnih centara iz članka 140. stavak (2) ovoga Zakona, kao i način dostavljanja i distribucije podataka iz članka 145. ovoga Zakona.

Članak 149.

(Obavješćavanje i uzbunjivanje građana u slučaju pojave opasnosti)

(1) U slučaju pojave opasnosti ili nastanka određene prirodne ili druge nesreće koja može ugroziti živote većeg broja ljudi i materijalna dobra na određenom području, vrši se obavješćavanje i uzbunjivanje stanovništva sa ciljem da se blagovremeno poduzmu aktivnosti i mjere na zaštiti od mogućih posljedica.

(2) Uzbunjivanje se vrši znakovima za uzbunjivanje koji su jedinstveni za Federaciju.

(3) Znakove za uzbunjivanje i postupke građana u slučaju opasnosti propisuje ravnatelj Federalne uprave.

(4) Stanovništvo Županije obavezno se upoznaje sa znacima za uzbunjivanje putem isticanja tih znakova na vidnim mjestima u zgradama i drugim objektima gdje ljudi stanuju i rade.

Članak 150.

(Osiguranje tehničkih i drugih sredstava za uzbunjivanje)

(1) Za uzbunjivanje građana organiziraju se i osiguravaju odgovarajuća tehnička i druga sredstva čiju funkcionalnu provjeru ispravnosti i tekuće održavanje vrše nadležni operativni centri.

(2) Operativni centar koji je dao znak opasnosti, neposredno nakon davanja znaka, dužan je upoznati građane i tijela vlasti putem elektronskih medija o razlozima davanja znaka opasnosti.

Članak 151.

(Izvjешćivanje putem radio i televizijskih postaja)

(1) Izvjешćavanje građana o opasnostima provodi se putem radio i televizijskih postaja, razglasnim stanicama i drugim pogodnim zvučnim sredstvima.

(2) Radio i televizijske postaje dužne su određena obavješćenja objaviti odmah, odnosno prekinuti emitiranje programa kako bi se obavijesti koje daju operativni centri brzo prenijele do građana.

Članak 152.

(Obveze pravnih osoba koje se bave opasnom djelatnošću)

(1) Elektroprivreda, vodoprivreda i druge pravne osobe koje koriste hidro sustave ili proizvodne pogone posebne namjene dužni su osigurati pravovremeno izvješćivanje i po potrebi uzbunjivanje građana o opasnostima koje se mogu izazvati u hidro sustavima ili u posebnim proizvodnim pogonima.

(2) Pravne osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su svojim sredstvima izgrađivati, održavati i dorađivati sredstva za uzbunjivanje u područjima koja mogu biti ugrožena.

Članak 153.

(Ustupanje prostora)

(1) Vlasnici poslovnih, stambenih i drugih objekata dužni su ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe operativnih centara.

(2) Građani kao vlasnici stambenih objekata mogu ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe operativnih centara, ako se to ne može riješiti na drugi način.

(3) Rješenje o postavljanju sredstava i drugih uređaja iz st. (1) i (2) ovoga članka, donosi služba civilne zaštite općine/grada.

DIO ŠESTI - OBUČAVANJE I OSPOSABLJAVANJE

Članak 154.

(Obuka i osposobljavanje za civilnu zaštitu)

(1) Radi stjecanja stručnih znanja i vještina za zaštitu i spašavanje građani su dužni obučavati se i osposobljavati, u skladu sa nastavnim planom i programom kojeg donosi ravnatelj Županijske uprave.

(2) Obučavanje građana za osobnu i uzajamnu zaštitu može se vršiti i putem sredstava masovnog informiranja (radio, TV) i na drugi prigodan način.

(3) Pripadnici stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbe i povjerenici civilne zaštite dužni su obučavati se i osposobljavati za izvršavanje svojih zadataka u civilnoj zaštiti.

(4) Pored obveze iz stavka (3) ovoga članka zapovjednici, načelnici i članovi stožera i zapovjednici postrojba civilne zaštite, rukovoditelji službi zaštite i spašavanja i rukovatelji specijalnim materijalno-tehničkim sredstvima dužni su obučavati se na specijalističkim tečajevima, koji se, u pravilu, organiziraju svake druge godine.

(5) Obučavanje i osposobljavanje iz stavka (2) i (3) ovoga članka, vrši se po nastavnim planovima i programima koje donosi ravnatelj Županijske uprave.

Članak 155.

(Županijski centar za obuku)

(1) Za potrebe obučavanja i osposobljavanja iz članka 154. ovoga Zakona može se osnovati Županijski centar za obuku za zaštitu i spašavanje.

(2) Pored poslova obučavanja i osposobljavanja iz članka 154. ovoga Zakona, Županijski centar obavlja i sljedeće poslove:

- a) priprema i izdaje publikacije i stručnu literaturu za obuku;
- b) vrši obuku za potrebe pravnih osoba, nevladinih organizacija i drugih organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje;
- c) tiska propise i publikacije za obuku;
- d) provodi Program svjesnosti o opasnosti od mina i vrši druge poslove u vezi obuke;
- e) vrši ispitivanje zaštitne i spasilačke opreme ako za to ispunjava zakonom propisane uvjete.

(3) Poslovi iz ovoga članka obavljaju se uz naknadu koja se utvrđuje ugovorom. Ostvarena sredstva se koriste za potrebe Županijskog centra.

Članak 156.

(Obuka i osposobljavanje službenika i namještenika)

(1) Županijska uprava, u suradnji s Županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave, u okviru njihovog djelokruga, obavlja obučavanje njihovih službenika i namještenika za osobnu i uzajamnu zaštitu i vrši osposobljavanje županijskih službi zaštite i spašavanja koje formira Vlada Županije, u skladu sa člankom 116. ovoga Zakona.

(2) Obučavanje i osposobljavanje stožera i jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i povjerenika civilne zaštite u Županiji i općini/gradu, kao i građana za osobnu i uzajamnu zaštitu, obavlja Županijska uprava, odnosno službe civilne zaštite općine/grada.

Članak 157.

(Obveza obuke i osposobljavanja kroz obrazovne ustanove)

(1) U osnovnom obrazovanju obvezno se obrađuju osnovna znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i načinu zaštite od tih nesreća.

(2) U srednjem i visokom obrazovanju obvezno se izučavaju znanja i vještine o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

(3) Županijska uprava, u suradnji s Županijskim ministarstvom obrazovanja, znanosti, kulture i športa sudjeluje u utvrđivanju programskih sadržaja i fonda sati za obučavanje za zaštitu i spašavanje osoba iz stavka (1) i (2) ovoga članka.

DIO SEDMI - PROGRAMIRANJE I PLANIRANJE

Članak 158.

(Temelji za organizaciju i provedbu zaštite i spašavanja)

Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se na temelju Programa razvoja i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 159.

(Županijski program razvoja zaštite i spašavanja)

(1) Županijskim programom određuju se politika i strategija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u kojima se definiraju konkretni programi, projekti i inicijative usuglašene sa utvrđenom politikom i strateškim pravcima razvitka zaštite i spašavanja.

(2) Županijskim programom osigurava se neprekidan proces razvoja cjelovitog i jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja na području Županije.

(3) Županijski program, pored elemenata iz stavka (1) ovoga članka, sadrži:

- a) zaključke iz Procjene ugroženosti Županije;
- b) podatke o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignutom stupnju zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
- c) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
- d) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja;
- e) osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju;
- f) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje;
- g) zadaće i način realizacije zadaća utvrđenih u Programu razvoja zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine;
- h) pregled očekivanih troškova sa izvorima financiranja.

(4) Program iz stavka (1) ovoga članka donosi se za razdoblje od najmanje pet godina.

Članak 160.

(Županijski plan zaštite i spašavanja)

(1) Zadaće utvrđene u Županijskom programu razrađuju se u Županijskom planu koji se izrađuje u skladu sa propisom Vlade Županije koji se donosi na temelju članka 162. stavka (3) ovoga Zakona.

(2) Realizaciju mjera zaštite i spašavanja i drugih zadaća utvrđenih u planu zaštite iz stavka (1) ovoga članka vrše Županijska ministarstva i druga tijela županijske uprave, svaki u djelokrugu za koji su osnovani, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadaća ostvaruje Županijska uprava.

Članak 161.

(Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća)

(1) Planiranje zaštite i spašavanja mora se zasnivati na procjenama ugroženosti i drugim stručnim podlogama.

(2) Procjenu ugroženosti Županije od prirodnih i drugih nesreća izrađuje Županijska uprava, u suradnji sa Županijskim ministarstvima, zavisno od područja koja su u njihovoj nadležnosti.

Članak 162.

(Funkcije i namjena planova zaštite i spašavanja)

(1) Planovima zaštite i spašavanja osigurava se organizirano i skladno djelovanje za sprječavanje nesreća, odnosno smanjenje njihovih posljedica i što brže osiguranje osnovnih uvjeta za život u slučaju prirodne ili druge nesreće.

(2) Županijski plan izrađuje Županijska uprava, u suradnji s Županijskim ministarstvima, a donosi ga Vlada Županije.

(3) Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave, će posebnim propisom utvrditi sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 163.

(Tijela koja donose planska dokumenta)

(1) Županija donosi svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Procjenu ugroženosti Županije i Županijske programe i planove izrađuje Županijska uprava civilne zaštite, u suradnji s Županijskim ministarstvima, ovisno od područja koja su u njihovoj nadležnosti.

(3) Na prijedlog Vlade Županije Program razvoja zaštite i spašavanja Županije donosi Skupština Županije.

(4) Županijske planove donosi Vlada Županije na prijedlog Županijske uprave civilne zaštite.

(5) Županijska ministarstva i druga tijela Županijske uprave, realiziraju mjere zaštite i spašavanja i druge zadatke utvrđene u Planu zaštite i spašavanja Županije, svaki u djelokrugu za koju su osnovani, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadataka ostvaruje Županijska uprava civilne zaštite.

Članak 164.

(Planska dokumenta zaštite i spašavanja u općinama/gradovima)

(1) Općine/gradovi donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

(2) Općinski/gradski programi i planovi moraju biti usuglašeni sa Županijskim programima i planovima.

(3) Procjenu ugroženosti općine/grada i općinske/gradske programe i planove zaštite i spašavanja izrađuje služba civilne zaštite općine/grada, u suradnji sa službama za upravu općine/grada, zavisno o djelokrugu njihove nadležnosti.

(4) Na prijedlog općinskog načelnika/gradonačelnika, općinsko/gradsko vijeće donosi općinski/gradski program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

(5) Općinski/gradski plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća donosi općinski načelnik/gradonačelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada.

(6) Realizaciju mjera zaštite i spašavanja i drugih zadaća utvrđenih u planu iz stavka (5) ovoga članka vrše sve općinske/gradske službe za upravu i druga tijela općinske/gradske uprave, svaki u djelokrugu za koji su osnovani, a koordinaciju aktivnosti na vršenju tih zadaća ostvaruje služba civilne zaštite općine/grada.

Članak 165.
(Sadržaj općinskog/gradskog programa razvoja)

Općinski/gradski program razvoja sadrži pitanja utvrđena u članku 159. stavak (3) ovoga Zakona, prilagođena stanju i potrebama općine/grada.

**DIO OSMI - ANGAŽIRANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE,
GRAĐANA I PRAVNIH OSOBA NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU**

Članak 166.
(Postupak angažirana snaga i sredstava civilne zaštite)

(1) Kada se procijeni postojanje, ili utvrdi postojanje mogućnosti nastanka neke prirodne ili druge nesreće, nadležni stožeri civilne zaštite i druga tijela za stručno–operativno rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, obvezni su poduzeti odgovarajuće mjere pripravnosti utvrđene planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u cilju pripreme stanovništva, tijela vlasti i pravnih osoba za blagovremeno angažiranje na sprječavanju nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno radi angažiranja na spašavanju ugroženih ljudi i zaštiti materijalnih dobara.

(2) Angažiranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja, tijela uprave i drugih tijela, pravnih osoba i građana na zaštiti i spašavanju, sukladno članku 17. ovoga Zakona vrše stožeri civilne zaštite općina/gradova i Županije od momenta kada mjerodavno tijelo proglasi nastanak stanja prirodne ili druge nesreće i angažiranje traje do momenta kada mjerodavno tijelo proglasi prestanak stanja prirodne ili druge nesreće.

(3) Angažiranje snaga i sredstava iz stavka (2) ovoga članka, vrši se tako što prvo općina/grad angažira svoje snage i sredstva zaštite i spašavanja, pa ako te snage nisu dovoljne onda se angažiraju snage i sredstva tijela uprave i drugih tijela općine/grada i pravnih osoba na razini općine/grada.

(4) Ako jačina prirodne ili druge nesreće nadilazi mogućnosti snaga i sredstava općine/grada, iz stavka (3) ovoga članka, u tom slučaju se odmah angažiraju snage i sredstva zaštite i spašavanja Županije na čijem je području nastala prirodna ili druga nesreća, odnosno snage i sredstva tijela uprave i drugih tijela Županije, kao i snage i sredstva zaštite i spašavanja drugih općina/gradova i njenih tijela uprave i drugih tijela i pravnih osoba s područja Županije koje nisu pogođene prirodnom ili drugom nesrećom.

(5) Snage i sredstva Federacije angažiraju se u slučajevima kada snage i sredstva zaštite i spašavanja i druge snage s područja Županije na kojemu djeluje prirodna ili druga nesreća, nisu dovoljne da efikasno izvrše spašavanje i zbrinjavanje ugroženih ljudi i materijalnih dobara i kada se ocijeni da je pomoć Federacije nužna.

(6) Angažiranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja Županije i općina/gradova s područja Županije, vrši se na traženje općinskog/gradskog stožera civilne zaštite općine/grada koja je pogođena prirodnom ili drugom nesrećom, a snaga i sredstava zaštite i spašavanja s područja Federacije vrši se na traženje Županijskog stožera civilne zaštite na čijem je području nastala prirodna ili druga nesreća.

Članak 167.
(Angažiranje prije poziva)

Građani, pripadnici stožera, postrojbi i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, gospodarska društva, društvene i humanitarne organizacije i druge pravne osobe, dužne su, u skladu sa uvjetima propisanim zakonom i bez posebnog poziva, poduzimati potrebite mjere zaštite i spašavanja, ako prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastupi iznenada, te su o tome obvezni odmah, na najbrži način, obavijestiti najbliži operativni centar, ili službu civilne zaštite općine/grada, odnosno policiju.

Članak 168.

(Obveze postupanja po odlukama tijela vlasti)

Građani i organizirane snage civilne zaštite i pravne osobe iz članka 167. ovoga Zakona, dužne su postupiti po odluci tijela vlasti koji je proglasilo nastanak prirodne ili druge nesreće na određenom području i uzeti sudjelovanje u akcijama zaštite i spašavanja prema vlastitim planovima i zapovijedima stožera civilne zaštite koji na ugroženom području rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

Članak 169.

(Materijalne obveze građana i pravnih osoba)

(1) Vlasnici i korisnici nekretnina dužni su omogućiti da se na njihovim nekretninama provode radovi nužni za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti (rušenje objekata, uklanjanje materijala, rušenje stabala i sl.) koje zapovjedi nadležni stožer civilne zaštite.

(2) Vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno-tehničkih sredstava (strojevi, cisterne, motorna vozila, zaprege, alati, sredstva veze i dr.) potrebitih za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, dužni su tu opremu i sredstva, zajedno s potrebitim ljudstvom staviti na raspolaganje stožeru civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području. O izuzetoj opremi i sredstvima stožer vodi odgovarajuću evidenciju.

(3) Vlasnici zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova, odjeće, obuće, građevinskog i drugog materijala neophodnog za zaštitu i spašavanje ugroženog ili stradalog stanovništva, dužni su ta sredstva i materijale staviti na raspolaganje nadležnom stožeru civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja. O izuzetoj hrani, opremi, sredstvima i materijalu stožer vodi odgovarajuću evidenciju.

DIO DEVETI - FINANCIRANJE I NAKNADE

POGLAVLJE I. FINANCIRANJE CIVILNE ZAŠTITE

Članak 170.

(Izvori financiranja zaštite od prirodnih i drugih nesreća)

Zaštita od prirodnih i drugih nesreća financira se iz:

- a) Proračuna Županije i općina/gradova;
- b) sredstava pravnih osoba;
- c) osiguranja;
- d) dragovoljnih priloga;
- e) međunarodne pomoći;
- f) drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Članak 171.

(Posebna naknada za zaštitu i spašavanje)

(1) Sve pravne osobe i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost i državna tijela svih razina vlasti u Županiji dužni su plaćati posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće uposlenika u radnom odnosu i svih osoba angažiranih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

(2) Posebna naknada iz stavka (1) ovoga članka obračunava se i uplaćuje istovremeno sa isplatom plaće.

(3) Za posebnu naknadu koji obveznik nije uplatio u propisanom roku plaća se kamata po stopi od 0,06 % dnevno za svaki dan zakašnjenja.

(4) Sredstva ostvarena po odredbama stavka (1) do (3) ovoga članka vode se na posebnom transakcijskom računu proračuna Federacije, Županije i općine/grada. Od evidentiranih sredstava iz stavka (4) ovoga članka, 15 % pripada Federaciji, 25 % Županiji i služe isključivo za namjene iz članka 174. točka b) do g), a 60 % općini/gradu u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz članka 175. točka b) do h) ovoga Zakona.

(5) Sredstva na transakcijskom računu iz stavka (4) ovoga članka ne gase se istekom kalendarske godine već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u toku naredne godine.

Članak 172.

(Proračunska sredstva i drugi prihodi)

(1) Za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Proračunu Županije i općina/gradova osiguravaju se financijska sredstva za financiranje poslova i zadataka iz članka 174. Zakona.

(2) Županijska uprava i službe civilne zaštite općina/gradova mogu ostvarivati dodatne prihode od obavljanja svoje osnovne djelatnosti koji će služiti isključivo za financiranje potreba iz članka 174. do 175. ovoga Zakona.

(3) Sredstva namijenjena za financiranje zaštite i spašavanja, propisana posebnim zakonom, kao što je «markica solidarnosti» ili dio naplaćene premije osiguranja od požara i druga sredstva predviđena za te namjene, naplaćuju se i koriste za potrebe civilne zaštite za namjene utvrđene u ovome Zakonu.

Članak 173.

(Godišnji plan utroška sredstava)

Sredstva prikupljena na posebnom transakcijskom računu Proračuna Županije i općina/gradova za zaštitu i spašavanje, moraju se koristiti samo u skladu s Godišnjim planom utroška namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje kojeg donosi Županijska uprava civilne zaštite, odnosno općinska/gradska služba civilne zaštite, uz pribavljeno mišljenje nadležnog stožera civilne zaštite.

Članak 174.

(Poslovi i zadaci zaštite i spašavanja koje financira Županija)

(1) Županija financira:

- a) opremanje, obučavanje i rad uprave civilne zaštite Županije;
- b) pripremanje, opremanje, financiranje i obuku Županijskog stožera, službi zaštite i spašavanja, operativnog centra, centra za obuku i postrojbi civilne zaštite koje organizira Županija, kao i troškove koji nastaju tokom njihovog sudjelovanja u provođenju mjera zaštite i spašavanja po zapovijedi Županijskog stožera civilne zaštite;
- c) opremanje i osposobljavanje gospodarskih društava i drugih pravnih osoba u dijelu kada postavljene zadaće tim društvima nadilaze njihove materijalne mogućnosti.
- d) izgradnja i održavanje javnih skloništa
- e) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom, u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- f) istraživačke i razvojne projekte od značaja za organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, za zajedničke aktivnosti od značaja za zaštitu i spašavanje;
- g) obuka stanovništva;
- h) prema potrebi, pružanje financijske podrške općinama/gradovima u ostvarivanju njihovih zadataka zaštite i spašavanja, a naročito za opremanje i obuku općinskih/gradskih stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, jedinica civilne zaštite, operativnih centara civilne zaštite, pomoć u saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća i udruživanje sredstava posebne naknade sa općinama/gradovima, županijama i Federacijom u zajedničkim projektima razvoja sustava zaštite i spašavanja;
- i) Druge potrebe zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(2) Sredstva iz članka 171. stavka (4) ovoga Zakona ne mogu se koristiti za financiranje skloništa iz točke d) stavka (1) ovoga članka.

(3) Županija može dio sredstava iz članka 171. stavak (4) ovoga Zakona koja pripadaju Županiji, izuzetno, kao interventnu mjeru, koristiti za financiranje preventivnih mjera zaštite i

spašavanja, pod uvjetom da je dio sredstava za te namjene osiguran u Proračunu Županije i ako su preventivne mjere utvrđene u programu razvoja i godišnjem planu realizacije tog programa s tim da ta sredstva ne mogu biti veća od 20% sredstava koja se prikupe u toku proračunske godine.

(4) Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave civilne zaštite odlučuje o sredstvima iz stavka (3) ovoga članka.

Članak 175.

(Poslovi i zadaci zaštite i spašavanja koje financira općina/grad)

(1) Općina/grad financira:

- a) opremanje, obučavanje i rad službe civilne zaštite općine/grada;
- b) pripremanje, opremanje, financiranje i obuku općinskih/gradskih stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, operativnog centra i postrojbi civilne zaštite koje organizira općina/grad i povjerenika civilne zaštite općine/grada, kao i troškove koji nastanu tijekom njihovog sudjelovanja u provođenju mjera zaštite i spašavanja po zapovjedi općinskog/gradskog stožera civilne zaštite;
- c) opremanje pravnih osoba u dijelu kada postavljene zadatke tim osobama nadilaze njihove materijalne mogućnosti.
- d) prilagođavanje i održavanje drugih zaštitnih objekata potrebama sklanjanja ljudi i materijalnih dobara;
- e) nabavku i održavanje sustava za uzbunjivanje stanovništva;
- f) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom, u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- g) prema potrebi pružanje financijske potpore drugim općinama/gradovima, a naročito za opremanje i obuku stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, postrojbi civilne zaštite, operativnih centara civilne zaštite i pomoć u saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća, i mogu se koristiti za udruživanje sredstava posebne naknade s općinama/gradovima, Županijom i Federacijom u zajedničkim projektima razvoja sustava zaštite i spašavanja;
- h) druge potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(2) Sredstva iz članka 171. stavka (4) ovoga Zakona ne mogu se koristiti za financiranje zaštitnih objekata iz točke d) stavka (1) ovoga članka.

(3) Općina/grad može dio sredstava iz članka 171. stavka (4) ovoga Zakona koja pripadaju općini/gradu, izuzetno, kao interventnu mjeru, koristiti za financiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pod uvjetom da je dio sredstava za te namjene osiguran u proračunu općine/grada i ako su preventivne mjere utvrđene u programu razvoja i planu zaštite i spašavanja općine/grada, s tim da ta sredstva ne mogu biti veća od 20% sredstava koja se prikupe u toku proračunske godine.

(4) Općinski načelnik/gradonačelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada odlučuje o korištenju sredstava iz stavka (3) ovoga članka.

Članak 176.

(Financiranje zaštite i spašavanja u pravnim osobama)

Pravne osobe, iz vlastitih sredstava, financiraju troškove koji se odnose na pripremanje i opremanje stožera, povjerenika i postrojbi civilne zaštite koje osnivaju radi zaštite i spašavanje vlastitog ljudstva, imovine i drugih materijalnih dobara od opasnosti i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

POGLAVLJE II. NAKNADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Članak 177.

(slučajevi bez naknade)

Građani kada sudjeluju u zaštiti vlastite imovine i drugih materijalnih dobara u naselju u kome žive i pravne osobe kada štite vlastita sredstva i imovinu i druga materijalna dobra koja koriste u svom radu, nemaju pravo na naknadu za sudjelovanje u tim akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 178.

(Pravo na naknadu za korištenje materijalnih i drugih sredstava i opreme)

(1) Građani i pravne osobe imaju pravo na naknadu za materijalna sredstva, stoku i opremu koja su dana na korištenje civilnoj zaštiti tijekom sudjelovanja u akcijama zaštite i spašavanja, vježbi ili obuke, kao i naknadu za nastale štete po tom osnovu, u skladu s propisom iz članka 15. ovoga Zakona.

(2) Građani i pravne osobe čija je hrana i druga materijalna sredstva iz članka 169. stavka. (2) i (3) ovoga Zakona, uzeta za zbrinjavanje stradalog i ugroženog stanovništva, imaju pravo na naknadu za tu hranu, opremu i sredstva u iznosu koji se određuje prema mjesnim dnevnim tržišnim cijenama u maloprodaji na dan kada su ta hrana i sredstva predana.

Članak 179.

(Tijela koja isplaćuju naknadu)

Naknade iz članka 15., 17., 18., 19, 20. i 169. ovoga Zakona, isplaćuju se na teret općine/grada, odnosno Županije, ovisno čije je tijelo zapovjedilo sudjelovanje ljudi i materijalnih sredstava u zaštiti i spašavanju, a u ostalim slučajevima naknade isplaćuju pravne osoba, iz vlastitih sredstava, kod kojih su građani sudjelovali u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih sredstava.

Članak 180.

(Odgovornost pravnih osoba za određene troškove u zaštiti i spašavanju)

(1) Pravne osobe koje su namjerno ili zbog nepažnje prouzrokovale opasnosti radi kojih su nastali troškovi u otklanjanju posljedica, dužne su nadoknaditi slijedeće troškove:

- a) troškove izvedenih zaštitnih i spasilačkih mjera;
- b) troškove sanacije i dovođenja u prvobitno stavnje;
- c) troškove šteta fizičkim i pravnim osobama.

(2) Ako je više pravnih osoba iz stavka (1) ovoga članka uzrokovalo nesreću, a ne može se utvrditi njihov pojedinačni udio, nastale troškove snose solidarno.

(3) Pravo na naknadu troškova iz stavka (1) ovoga članka pripada onome tko je isplatio te troškove.

DIO DESETI - INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 181.

(Ovlast županijske inspekcije)

(1) Županijska uprava civilne zaštite, u okviru svoje nadležnosti, vrši poslove inspeksijskog nadzora koji se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite u Županijskim tijelima uprave i Županijskim ustanovama, općinama/gradovima i pravnim osobama, a koja se odnose na sljedeća pitanja:

- a) provođenje ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona;
- b) pripreme Županijskih ministarstava drugih tijela Županijske uprave i službi zaštite i spašavanja koje ustrojava Županija;

- c) provođenje ovoga Zakona u pitanjima koja su u nadležnosti općina/gradova i pripreme općinskih/gradskih službi za upravu;
- d) pripreme u službama zaštite i spašavanja koje organizira Županija i općine/gradovi;
- e) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz plana zaštite Županije i općina/gradova;
- f) pripreme civilne zaštite u pravnim osobama iz članka 29. ovoga Zakona od značaja za Županiju i općinu/grad;
- g) izdvajanje i korištenje sredstava za financiranje civilne zaštite i skloništa;
- h) obučavanje Županijskog i općinskih/gradskih stožera civilne zaštite i postrojbi civilne zaštite Županije i općina/gradova;
- i) obučavanje županijskog i općinskih/gradskih operativnih centara;
- j) dostavljanje podataka operativnim centrima civilne zaštite Županije i općina/gradova
- k) raspored ljudstva u civilnu zaštitu u Županiji i općinama/gradovima.
- l) provođenje priprema za slučaj nastanka prirodnih i drugih nesreća
- m) provođenje nadzora i u odnosu na druga pitanja od značaja za organiziranje i funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja predviđenog Zakonom o zaštiti i spašavanju na području Županije.

(2) Inspekcijski nadzor iz nadležnosti Županijske uprave vrše Županijski inspektori civilne zaštite, a u određenim slučajevima i državni službenici koje posebnim pismenim rješenjem ovlasti ravnatelj Županijske uprave.

(3) Inspektor može biti osoba koja ima završenu odgovarajuću visoku školsku spremu, položen stručni upravni ispit, odnosno ispit za državne službenike, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ br.16/08, 7/09, 8/12 i 8/13) radno iskustvo od najmanje tri godine nakon završene visoke školske sprede, te druge uvjete u skladu sa zakonom.

(4) Inspektor je državni službenik sa posebnim ovlaštenjima.

(5) Osnovna plaća inspektora uvećava se za 20%, kao dodatak za obavljanje poslova s posebnim ovlaštenjima i uvjetima rada.

(6) Ravnatelj Županijske uprave donosi propis o sadržaju i načinu obavljanja inspekcijskog nadzora u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća.

DIO JEDANAESTI - RADNI ODNOSI

Članak 182.

(Određena prava i dužnosti službenika i namještenika)

(1) Na službenike i namještenike Županijske uprave, primjenjuju se propisi koji važe za službenike u tijelima uprave Županije, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

(2) Kada to zahtijevaju potrebe službe (dežurstva, obuka i vježbe, provjere spremnosti stožera, jedinica i službi civilne zaštite, akcije zaštite i spašavanja, te drugi neodložni poslovi), službenici i namještenici Županijske uprave dužni su te poslove obavljati i duže od punog radnog vremena, u skladu sa zakonom.

(3) Zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode poslova i odgovornosti za njihovo obavljanje, u proračunu Županije visina sredstava za plaće rukovoditelja, službenika i namještenika Županijske uprave određuje se kao u Županijskim tijelima uprave, uvećana do 20 %.

(4) Vrstu poslova, postotak povećanja plaće i broj izvršitelja koji ostvaruju ovo pravo utvrđuje Vlada Županije na prijedlog ravnatelja Županijske uprave.

(6) Općine/gradovi će svojim propisom utvrditi analogne kriterije iz ovoga članka za plaće uposlenika u službama civilne zaštite općina/gradova.

DIO DVANAESTI - PRIZNANJA I NAGRADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Članak 183.

(Dodjela priznanja i nagrada u civilnoj zaštiti)

(1) Za naročite uspjehe u ustrojavanju i provedbi priprema, obučavanju i ostvarenim rezultatima u provedbi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, stožerima, postrojbama i povjerenicima civilne zaštite, službama zaštite i spašavanja, tijelima uprave, humanitarnim organizacijama, udrugama građana, operativnim centrima, drugim pravnim osobama i pojedincima mogu se dodjeljivati priznanja i nagrade civilne zaštite.

(2) Vlada Županije, na prijedlog ravnatelja Županijske uprave propisati će vrstu, kriterije i postupak za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite.

DIO TRINAESTI - KAZNE NE ODREDBE

Članak 184.

(Novčane kazne za prekršaje pravnih osoba)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) ne provodi odgovarajuće pripreme ili ne donese i razradi svoj plan zaštite i spašavanja, ili ne upozna svoje zaposlenike i tijela rukovođenja i upravljanja, postrojbe ili druge oblike organiziranja civilne zaštite s planiranim aktivnostima i mjerama zaštite i spašavanja ili ih ne opremi i osposobi za njihovo djelovanje i sudjelovanje u zaštiti i spašavanju (članak 29. stavak (1) i (2));
- b) Ako u uvjetima vođenja akcije zaštite i spašavanja svoju redovitu djelatnost ne prilagodi potrebama zaštite i spašavanja (članak 29. stavak (3));
- c) Ako u roku ne dostavi podatke o postojanju opasnosti koje proisteknu iz njegove djelatnosti (članak 29. stavak (4));
- d) operativnim centrima i tijelima civilne zaštite ne daju prioritet u korištenju telekomunikacijskih i informativnih sustava i veza (članak 32.);
- e) ne daje materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite (članak 33.);
- f) ne nabavi ili ne drži u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje (članak 42.);
- g) ne izgradi i ne održava sklonište (članak 47. stavak (2));
- h) ne vrše izgradnju zaklona iz članka 47. stavka (3) ovoga Zakona,;
- i) ne održava sklonište u ispravnom i funkcionalnom stanju (članak 53. stavak (2));
- j) koristi javno sklonište suprotno ugovoru o zakupu (članak 54. stavak (1));
- k) po nalogu nadležnog stožera ne vrši prijem na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženog područja (članak 64.);
- l) ne provodi zapovjeđene mjere i postupke zamračivanja, kao zamračivanje javnih mjesta, osoba i objekata (članak 65. stavak (3) i (4));
- m) ne osigura uvjete za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB kontaminacije (članak 70.);
- n) ne osiguraju nazočnost odgovarajućih spasilačkih službi za spašavanje kupaća-utopljenika (članak 74. stavak (2));
- o) bez ovlaštenja ili suprotno važećim propisima vrši poslove uklanjanja i uništavanja NUS-a (članak 81. i članak 82. stavak (2));
- p) za potrebe stanovništva na području općine/grada ne osiguraju odgovarajuće rezerve krvi i krvne plazme (članak 85. stavak (1));
- r) ne sudjeluju u otklanjanju posljedica i provođenja aktivnosti i mjera asanacije (članak 89. stavak (2));

- s) ne provode zaštitu i spašavanje u rudnicima (članak 94. i 95.);
- t) ne odredi povjerenike civilne zaštite u pravnoj osobi u kojoj nije osnovan stožer civilne zaštite (članak 110. stavak (1));
- u) ne provode operativne mjere zaštite i spašavanja (članak 114. stavak (4));
- v) ne formira postrojbe opće namjene (članak 121 stavak (2));
- z) operativnim centrima ne ustupaju na korištenje veze, kao i ne osiguravaju uspostavu posebnih, besplatnih veza namijenjenih zaštiti i spašavanju (čl.144. stavak (3) i (5));
- aa) operativnim centrima ne dostavlja podatke o pojavama iz članka 145. ovoga Zakona;
- bb) se ne poveže sa odgovarajućim operativnim centrom iz članka 147. ovoga Zakona;
- cc) ne osiguraju pravovremeno izvještavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim na hidro sustavima ili proizvodnim pogonima posebne namjene ili ne izrade, dorade i ne održavaju te sustave ili se ne uključe u sustav za uzbunjivanje u Županiji (članak 152. stavak (1) i (2));
- dd) ne poduzmu potrebite mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijeste nadležno tijelo (članak 167.);
- ee) ne izdaju odgovarajuće potvrde vlasnicima i korisnicima opreme, odnosno vlasnicima zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova (članak 169.);
- ff) ne plaćaju posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća iz članka 171. stavak (1) i (2) ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kazni će se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) ne sudjeluju u pripremi i provođenju zaštite i spašavanja i ne ostvaruju koordinaciju i suradnju s nadležnim tijelima i službama, odnosno stožerima civilne zaštite ili u svojim programima rada ne utvrde zadatke i organiziranje djelovanja u zaštiti i spašavanju (članak 30.);
- b) ne daju podatke i obavještenja iz svojih istraživanja koja su od značaja za civilnu zaštitu (članak 31.);
- c) svoj plan zaštite i spašavanja ne uskladi s odgovarajućim višim planom zaštite (članak 41. stavak (2));
- d) nadležnom tijelu ne daje podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje (članak 42. stavak (1));
- e) ne provode preventivne mjere zaštite i spašavanja (članak 114. stavak (3));
- f) ne ustupe dio poslovnog, stambenog ili drugog objekta za instaliranje uređaja i sredstava za promatranje i uzbunjivanje (članak 153. stavak (1)).

(4) Za prekršaj iz stavka (3) ovog članka kaznit će se novčanom kaznom od 250,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 185.

(Novčane kazne za prekršaje fizičkih osoba)

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj građanin ako:

- a) ne daju na privremeno korištenje civilnoj zaštiti sredstva, zemljište, objekte i druga sredstva (članak 15. stavak (1));
- b) se ne odazove pozivu nadležnog stožera, uprave ili službe za upravu, radi sudjelovanja u zaštiti i spašavanju (članak 16);
- c) ne provodi mjere i postupke osobne i uzajamne zaštite (članak 36);

- d) na stambenoj zgradi ne izgradi ojačanu prvu ploču tako da ona izdrži urušavanje tog objekta (članak 47. stavak (3));
- e) ne pruži pomoć u zbrinjavanju ugroženih i stradalih građana (članak 62. stavak (3));
- f) ne izvrši zapovjeđene mjere i postupke zamračivanja (članak 65. stavak (3));
- g) ne koristi sredstva za osobnu RKB zaštitu (članak 68. stavak (1));
- h) ne obavijesti nadležno tijelo o otkrivenom NUS-a (članak 81.);
- i) ne izvršava zapovjedi zapovjednika postrojbe civilne zaštite (članak 133. stavak (3));
- j) se kao pripadnik stožera, službe zaštite i spašavanja i postrojbe civilne zaštite ili kao povjerenik civilne zaštite ne odazove pozivu radi obuke (članak 154. stavak (3) i (4));
- k) ne poduzme potrebite mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijeste nadležno tijelo (članak 167.);
- l) onemogućiti provođenje radova ili ne ustupi materijalno-tehnička sredstva, hranu, medicinsku opremu, lijekove, odjeću, obuću, građevinski i drugi materijal kad to zahtijevaju potrebe zaštite i spašavanja (članak 169.).

Članak 186.

(Novčane kazne za rukovoditelja tijela uprave)

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj rukovoditelj tijela uprave ako:

- a) ne osnuje službu civilne zaštite općine/grada, u skladu sa ovim Zakonom (članak 28.);
- b) ne odredi povjerenike civilne zaštite (članak 110. stavak (2));
- c) ne formira postrojbe opće namjene (članak 121. stavak (2));
- d) ne organizira operativni centar i ne osigura njegov rad (članak 140.);
- e) sredstva iz članka 171. stavka (1) ovoga Zakona koristi za namjene koje nisu utvrđene u članku 171. stavka (4) ovoga Zakona.

DIO ČETRNAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 187.

(Rok za donošenje općinskih/gradskih propisa)

- (1) Općine/gradovi će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti postupak organiziranja općinskih/gradskih službi civilne zaštite.
- (2) Općine/gradovi su dužne u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, svojim propisima urediti pitanja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koja su ovim Zakonom stavljena u njihovu nadležnost, odnosno da svoje propise usklade sa odredbama ovoga Zakona.

Članak 188.

(Rok za donošenje podzakonskih propisa iz mjerodavnosti Vlade Županije)

(1) Vlada Županije će propise iz članka 12., članka 15. stavka (2), članka 19. stavka (3), članka 42. stavka (3), članka 55., članka 93., članka 107. stavka (4), članka 162. stavak (3) i članka 183. stavka (2) donijeti u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stavka (1) ovoga članka primjenjivati će se važeći Federalni i Županijski propisi, ukoliko nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

(3) Uredba o formiranju Županijskog stožera civilne zaštite („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj: 16/11 i 4/17), Uredba o formiranju službi zaštite i spašavanja u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“), broj 5/17 i 21/17) i Odluka o postupku i kriterijima za dodjelu pomoći općinama/gradovima iz sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 21/17) ostaju na snazi do donošenja istih prema ovome Zakonu.

(4) Županija i općine/gradovi i pravne osobe uskladit će svoju organizaciju civilne zaštite s odredbama ovoga Zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana donošenja propisa iz stavka (1). ovoga članka.

Članak 189.

(Rok za donošenje propisa iz mjerodavnosti Županijske uprave)

(1) Županijska će uprava propise iz članka 105., članka 113., članka 118., članka 124., članka 135. stavka (2), članka 136. stavka (3), članka 139. stavka (2), članka 148., članka 154. i članka 181. stavaka (6), donijeti u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stavka (1) ovoga članka primjenjivati će se važeći Federalni propisi, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Članak 190.

(Primjena planskih dokumenata)

Planski dokumenti: Procjena ugroženosti područja Županije Zapadnohercegovačke od prirodnih i drugih nesreća („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 21/17), Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Županiji Zapadnohercegovačkoj za razdoblje od 2018 do 2023 godine („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 9/18) i Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 20/18), ostaju na snazi do isteka roka na koji su doneseni ili do njihove izmjene odnosno donošenja novih prema ovom Zakonu.

Članak 191.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke».

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
-SKUPŠTINA-

Broj:-----

Široki Brijeg, -----

Predsjednik
Ivan Jelčić

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O ZAŠTITI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

I – PRAVNI TEMELJ

Pravni temelj za donošenje Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, sadržan je u članku 26. stavak 1. točke e. Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ br. 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11), kojim je predviđeno da Skupština: e) donosi Zakone i ostale propise potrebite za provedbu ovlasti Županije.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Razlog za donošenje ovoga Zakona je potreba da se na potpun, sveobuhvatan i jedinstven način regulira područje zaštite od prirodnih i drugih nesreća i područje civilne zaštite, jer je civilna zaštita u cjelini u funkciji zaštite ljudi i materijalnih dobara od svih prirodnih i drugih nesreća. Ovim Zakonom se u skladu sa Ustavom utvrđuje nadležnost županijskih tijela vlasti u području zaštite i spašavanja.

III – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

DIO PRVI-TEMELJNE ODREDBE

U članku 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu; Zakon) regulirana su na opći način samo neka temeljna pitanja koja predstavljaju polazište za razradu svih pitanja kroz cijeli tekst Zakona, i na kojima se temelji ukupna organizacija zaštite i spašavanja, te način funkcioniranja te organizacije u Županiji i općinama.

Ta pitanja su:

- funkcije sustava zaštite i spašavanja;
- vrste prirodnih i drugih nesreća;
- opća načela za izgradnju sustava zaštite i spašavanja;
- elementi jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja;
- civilna zaštita kao centralna organizirana snaga sustava zaštite i spašavanja;
- subjekti zaštite i spašavanja;
- pomaganje i pružanje pomoći i drugo.

Sva ta pitanja detaljno su razrađena kroz cijeli tekst Zakona.

U odredbama članka 2. načelno su utvrđene temeljne funkcije i elementi sustava zaštite i spašavanja.

U odredbama članka 3. definirane su nepogode (nesreće) koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra. Razvrstane su u tri skupine:

- prirodne nesreće;
- tehničko-tehnološke nesreće;
- druge nesreće većih razmjera.

U odredbama članka 4. utvrđena su dva opća načela koja su obvezna za izgradnju jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja, prvo da se sustav zaštite i spašavanja mora izgrađivati

jedinstveno na području Županije i da mora biti dio sustava te organizacije na području Federacije i Bosne i Hercegovine, i drugo da se izgradnja sustava zaštite i spašavanja mora obavljati na načelima međunarodnog humanitarnog prava.

Odredbom članka 5. Zakona određeni su elementi jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja . tj. mjere i djelatnosti toga sustava.

Odredbom članka 6. propisano je da se mjere i djelatnosti sustava zaštite i spašavanja ostvaruju putem civilne zaštite koja predstavlja organizirani oblik zaštite i spašavanja.

Člankom 7. Zakona određeni su subjekti zaštite i spašavanja (građani, tijela vlasti, gospodarska društva, službe zaštite i spašavanja, stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite), prioriteti u zaštiti i spašavanju i obveze pomaganja u prirodnim i drugim nesrećama.

Odredbom članka 8. utvrđen je 1. ožujak kao Dan civilne zaštite Županije, koji je ujedno i međunarodni dan civilne zaštite.

DIO DRUGI-PRAVA I DUŽNOSTI U CIVILNOJ ZAŠTITI POGLAVLJE I. PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANINA

U ovom poglavlju utvrđena su prava i dužnosti građana u civilnoj zaštiti (članak 9.), određena je životna dob za sudjelovanje građana u civilnoj zaštiti (članak 10.), određene su osobe koje su izuzete iz struktura civilne zaštite (članak 11.), propisan način utvrđivanja zdravstvene sposobnosti (članak 12.), te utvrđeno pravo i dužnost za obučavanje u civilnoj zaštiti (članak 13.), utvrđeno pravo na dragovoljno sudjelovanje u civilnoj zaštiti (članak 14.), utvrđena obveza glede davanja određenih materijalnih sredstava za potrebe civilne zaštite (članak 15.), utvrđena obveza odazivanja na poziv ovlaštenog tijela civilne zaštite (članak 16.), utvrđeno pravo na novčanu naknadu za sudjelovanje u civilnoj zaštiti (članak 17.), utvrđeno pravo na zdravstvenu zaštitu i invalidsko osiguranje (članak 18.), pravo na jednokratnu novčanu pomoć (članak 19.), pravo na prijevoz, smještaj, ishranu, pravo na naknadu za oštećenu ili uništenu obuću i odjeću (članak 20.), određen status građanina – teklića u civilnoj zaštiti kao pripadnika civilne zaštite (članak 21.).

POGLAVLJE II.- PRAVA I DUŽNOSTI TIJELA VLASTI ŽUPANIJE I OPĆINA

U članku 22. do 28. Zakona utvrđena je nadležnost tijela vlasti Županije i općina/gradova, nadležnost Skupštine Županije (članak 22.), Vlade Županije (članak 23.), nadležnost županijskih ministarstava (članak 24.), nadležnost Uprave civilne zaštite (članak 25.). U članku 26. utvrđena je temeljna nadležnost općine/grada kao jedinice lokalne samouprave u oblasti zaštite i spašavanja. Budući da prema Ustavu Federacije svaka razina vlasti osniva svoja tijela i utvrđuje njihovu nadležnost, u članku 27. Zakona propisano je da se nadležnost općinskih/gradskih tijela vlasti u izvršenju poslova zaštite i spašavanja utvrđuje propisom općine/grada. U članku 28. utvrđena je ovlast službe civilne zaštite općine/grada koja ima status općinske/gradske službe za upravu za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova zaštite i spašavanja koja su u nadležnosti općine/grada.

POGLAVLJE III.- PRAVA I DUŽNOSTI GOSPODARSKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA

U članku 29. utvrđena je obveza gospodarskih društava i drugih pravnih osoba koje vrše poslove iz područja zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivredne, kemijske i petrokemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih područja u kojima se vrše djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje, dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja.

U članku 30. utvrđena je obveza humanitarnih organizacija i udruga građana sudjelovati u okviru svojih redovitih djelatnosti u pripremi i provedbi zaštite i spašavanja.

Člankom 31. utvrđene su obveze pravnih osoba koje se bave znanstveno-istraživačkim radom, a člankom 32. obveze pravnih osoba – vlasnika i korisnika telekomunikacijskih i informacijskih sustava. Člankom 33. utvrđena je obveza davanja materijalnih sredstava za potrebe civilne zaštite.

POGLAVLJE IV.-SUDJELOVANJE ORUŽANIH SNAGA BIH U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

U članku 34. Zakona određeno je da se pomoć oružanih snaga BiH može tražiti samo onda kada snage i sredstva civilne zaštite nisu dovoljna za efikasnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Ta pomoć se ostvaruje putem Federalne uprave civilne zaštite, u skladu sa Zakonom o obrani Bosne i Hercegovine, po posebnim procedurama (standardne operativne procedure - SOP), a zahtjev za pomoć podnosi zapovjednik Županijskog stožera civilne zaštite.

DIO TREĆI- USTROJSTVO CIVILNE ZAŠTITE POGLAVLJE I.-ZAJEDNIČKE ODREDBE

U članku 35. Zakona, osnovni elementi ustrojstva civilne zaštite određeno je ustrojstvo civilne zaštite, odnosno utvrđeno što to ustrojstvo obuhvaća (osobna i uzajamna zaštita građana, mjere zaštite i spašavanja, stožere civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, postrojbe civilne zaštite, rukovođenje i uporaba snaga i sredstava civilne zaštite. Određeno je da u organizaciju civilne zaštite spada i Županijska uprava civilne zaštite, odnosno službe civilne zaštite općina/gradova.

POGLAVLJE II. OSOBNA I UZAJAMNA ZAŠTITA GRAĐANA

U članku 36. Zakona određeno je da osobna i uzajamna zaštita građana predstavlja najmasovniji oblik pripremanja i organiziranog sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, određeno je gdje se ta zaštita provodi i što obuhvaća.

POGLAVLJE III. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U članku 37. Zakona sadržana je opća odredba o mjerama zaštite i spašavanja koje pripremaju i provode nositelji zaštite i spašavanja. U članku 38. dat je sadržaj preventivnih mjera zaštite i spašavanja, člankom 39. načelno je utvrđen sadržaj operativnih mjera, člankom 40. mjere i postupci za otklanjanje posljedica. U članku 41. propisano je da se mjere i postupci zaštite i spašavanja utvrđuju u planovima zaštite i spašavanja koja moraju biti usklađena za sve razine vlasti.

U članku 42. utvrđena je obveza pravnih osoba glede provedbe propisanih mjera zaštite i spašavanja

Člankom 43. utvrđena je namjena i vrsta mjera zaštite i spašavanja, te su navedene mjere koje se primjenjuju u zaštiti i spašavanju, a ostavljena je mogućnost provođenja i drugih mjera. Također je ostavljena mogućnost da se za provedbu pojedinih mjera, ravnatelj Županijske uprave civilne zaštite može donositi posebne naputke.

Odjeljak A. Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

U članku 44. Zakona utvrđen je sadržaj ove mjere, a člankom 45. dana je definicija skloništa, zaštitnih objekata i zaklona. Također je određeno da se za sklanjanje na javnim mjestima koriste javna skloništa, čiji je investitor općina/grad, te da se javna skloništa izgrađuju u većim naseljima i na mjestima gdje se okuplja veći broj građana. Zaklone izgrađuju građani i pravne osobe

vlastitim sredstvima. Pitanje izgradnje skloništa i prilagodba drugih zaštitnih objekata uređuju se u dokumentima prostornog uređenja.

U članku 46., s obzirom na otpornost na djelovanje prirodnih i drugih nesreća dana je podjela skloništa na skloništa osnovne zaštite i skloništa dopunske zaštite, člankom 47. određeni su objekti u kojima se grade skloništa i zaštitni objekti, člankom 48. dopušteno je oslobađanje od obveze izgradnje skloništa, člankom 49. utvrđena obveza plaćanja naknade umjesto izgradnje skloništa, a člankom 50. određen način utvrđivanja te naknade. U članku 51. propisana je obveza plaćanja naknade u dogradnji. Člankom 52. Zakona određeni su slučajevi kada ne postoji obveza izgradnje skloništa ni plaćanja naknade. Člankom 53. Utvrđen je status skloništa kao dvonamjenskih objekata i obveza vlasnika, odnosno korisnika takvih objekata, a člankom 54. omogućeno je davanje javnih skloništa u zakup pod određenim uvjetima.

Člankom 55. određeno je da će Vlada Županije, na prijedlog Županijske uprave civilne zaštite i županijskog ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša propisati mjerila i kriterije o načinu izgradnje skloništa, odnosno zaklona i tehničke normative za kontrolu njihove ispravnosti.

Članak 56. Zakona propisuje da Županija i općine/gradovi donose dugoročne programe i godišnje planove izgradnje skloništa i zaklona, te da se sredstva od naknada za izdavanje skloništa u zakup mogu koristiti jedino za financiranje izgradnje novih i održavanje izgrađenih skloništa, odnosno zaklona.

Odjeljak B. Evakuacija

U Članku 57. Zakona dat je pojam, sadržaj i ciljevi te mjere, člankom 58. određene su vrste evakuacije s obzirom na obim i to potpuna ili djelomična i s obzirom na vrijeme izvođenja pravovremena ili naknadna, te njihov sadržaj. Člankom 59. određeno je tijelo koje zapovijeda evakuaciju, to je stožer civilne zaštite općine/grada, odnosno Županijski stožer civilne zaštite.

Člankom 60. uređen je način provođenje evakuacije i određeni sudionici u izvršavanju evakuacije.

Odjeljak C. Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Člankom 61. Zakona utvrđen je sadržaj evakuacije, člankom 62. regulirano je provođenje ove mjere, člankom 63. određen je način podmirivanja troškova zbrinjavanja, a člankom 64. utvrđene su obveze vlasnika i korisnika objekata pogodnih za smještaj.

Odjeljak D. Zamračivanje

U Članku 65. Zakona dati su pojam, sadržaj i vrsta ove mjere, te određen način njene provedbe.

Odjeljak E. Radijacijska, kemijska i biološka zaštita – RKB zaštita

U članku 66. Zakona dat je pojam i utvrđen cilj, a člankom 67. utvrđen je sadržaj ove mjere. Pojmovi osobne i kolektivne zaštite definirani su člankom 68., sredstva za osobnu RKB zaštitu utvrđena su člankom 69., a kolektivna zaštita od RKB kontaminacije i radijacijskog zračenja regulirana je člankom 70. Zakona.

Odjeljak F. Zaštita i spašavanje od rušenja

U članku 71. Zakona utvrđen je sadržaj i način zaštite i spašavanja ljudi od rušenja zgrada i drugih objekata, određene mjere za preventivno djelovanje na sprječavanju nastanka rušenja zgrada i drugih objekata i mjere za preventivno djelovanje pri izgradnji objekata za naftu i druge opasne

tvori i određena obveza pribavljanja suglasnosti na projekte koji se odnose na objekte iz članka 71. ovoga Zakona. U Članku 72. određeni su izvršitelji ove mjere.

Odjeljak G. Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom

U članku 73. Zakona dat je pojam ove mjere i određena područja na kojima se ona provodi, Sadržaj te mjere reguliran je odredbom članka 74., a isto tako je propisana obveza osiguranja odgovarajuće spasilačke službe. Člankom 75 utvrđena je obveza tijela uprave nadležnih za vodoprivredu i gospodarskih društava iz područja vodoprivrede, kao i obveza izrade planova obrane od poplava, a člankom 76. određeni su subjekti koji provode ovu mjeru.

Odjeljak H. Zaštita i spašavanje od požara

Člankom 77. ovog Zakona utvrđen je sadržaj, organizacija i provedba ove mjere, člankom 78. zaštita od požara se određuje kao dio jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i provodi se na način utvrđen posebnim zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu kao i ovim Zakonom. Člankom 79. propisano je da se zaštita od požara mora organizirati i provoditi u stambenim i poslovnim objektima jer su takvi objekti mjesta gdje ljudi žive i rade, te da vatrogasne postrojbe i druge vatrogasne organizacije svoje poslove obavljaju u skladu sa propisima o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Odjeljak I. Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava.

Člankom 80. Zakona određen je pojam i sadržaj ove mjere koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, obilježavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, te određeno da poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a vrše posebne postrojbe civilne zaštite-timovi za razminiranje na način reguliran posebnim zakonom (Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini).

Člankom 81. propisana je obveza za građane, pravne osobe, tijela vlasti i druge institucije da o postojanju NUS-a obavijeste najbliži operativni centar civilne zaštite, policijsku upravu ili službu civilne zaštite općine/grada.

Članak 82. određuje da poslove koji se odnose na provođenje ove mjere organizira Federalna i Županijska uprava civilne zaštite na način utvrđen zakonom o deminiranju. Također je propisano da pripadnici timova za deminiranje moraju ispunjavati uvjete propisane navedenim zakonom, te da moraju imati ovlaštenje koje izdaje centar za otklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

Člankom 83. utvrđena je obveza akreditiranja za pravne osobe koje se bave poslovima uklanjanja mina, kao i za fizičke osobe kao pripadnike tih pravnih osoba.

Odjeljak J. Prva medicinska pomoć

Člankom 84. Zakona određeni su pojam, sadržaj i ciljevi ove mjere, a člankom 85. organiziranje, provedba i osiguranje uvjeta za provedbu ove mjere.

Odjeljak K. Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla

Člankom 86. Zakona određen je pojam i sadržaj ove mjere, a člankom 87. njeno organiziranje i provedba. Ovu mjeru provode županijska tijela, odnosno općinske/gradske službe nadležne za poljoprivredu, stočarstvo i veterinarsku zaštitu uz sudjelovanje određenih gospodarskih društava i službi zaštite i spašavanja koji su za to osposobljene.

Odjeljak L. Asanacija terena

Člankom 88. Zakona utvrđen je pojam i sadržaj ove mjere čijom provedbom se sprječava širenje zaraze, epidemije i drugih štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra.

Člankom 89. Utvrđena je organizacija i provedba ove mjere.

Odjeljak M: Zaštita okoliša

Člankom 90. određen je pojam i sadržaj ove mjere, te određeno da se provedba ove mjere vrši u skladu sa zakonom o zaštiti okoliša.

Člankom 91. utvrđena je obveza planiranja, organiziranja, pripreme i provođenja aktivnosti i mjera za zaštitu okoliša.

Člankom 92. utvrđena je obveza formiranja stručnih ekipa, opreme i sigurnih objekata za pravne osobe iz područja proizvodne i prometa opasnih tvari.

Članak 93. propisuje obvezu donošenja posebnog plana zaštite i spašavanja od ionizirajućeg zračenja na području Županije.

Odjeljak N. Zaštita i spašavanje u rudnicima

Člankom 94. zakona određen je pojam ove mjere, člankom 95. sadržaj, a člankom 96. organizacija i provedba ove mjere.

Odjeljak O. Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Člankom 97. Zakona dat je pojam ove mjere, te određeno što se podrazumijeva pod biljem i biljnim proizvodima.

U članku 98. utvrđen je sadržaj, a u članku 99. organizacija i provedba ove mjere.

POGLAVLJE IV. STOŽERI CIVILNE ZAŠTITE

U ovom poglavlju, u odredbama članka 100. do 109. ovoga zakona regulirana su temeljna pitanja koja se odnose na osnivanje i ovlasti stožera civilne zaštite. Ti stožeri su posebna tijela čija je središnja zadaća upravljanje svim akcijama zaštite i spašavanja u vrijeme nastanka neke prirodne nesreće na području za koje je osnovan taj stožer. To tijelo ima ovlast da operativno na terenu odlučuje o angažiranju sudionika zaštite i spašavanja.

Člankom 100. propisano je da se za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja na području općine/grada i Županije osnivaju stožeri civilne zaštite kao operativno-stručna tijela, a osnivaju ih općine/gradovi i Županija.

Članak 101. regulira osnivanje stožera civilne zaštite u pravnim osobama.

U članku 102. propisana je općenito ovlast stožera civilne zaštite, a člankom 103. i posebna ovlast Županijskog stožera.

Članak 104. regulira upravljanje akcijama zaštite i spašavanja u tijelima uprave i pravnim osobama, a članak 105. način rada i rukovođenje stožera.

Člankom 106. utvrđuje se sastav stožera, a člankom 107. regulira se postavljanje, razrješenje i utvrđuju kriteriji za popunu stožera.

Člankom 108. određuje se ovlast načelnika stožera u slučaju da zapovjednik stožera ne može obavljati svoju funkciju, a člankom 109. propisano je da sastav i način popune stožera u pravnim osobama uređuje općim aktom pravne osobe.

POGLAVLJE V. POVJERNICI CIVILNE ZAŠTITE

Temeljna prava i dužnost povjerenika civilne zaštite kao organizirane snage civilne zaštite, te njihovo mjesto i uloga u sustavu zaštite i spašavanja regulirani su u odredbama članka 110. do 113. ovog Zakona. Određuju se u mjestima gdje ljudi žive i rade i u kojima ne postoje stožeri civilne zaštite.

Člankom 110. utvrđen je način određivanja povjerenika civilne zaštite u naselju, stambenim zgradama, selima zaseocima, tijelima uprave, službama za upravu, drugim tijelima i ustanovama i pravnim osobama u kojima se ne osniva stožer civilne zaštite, a člankom 111. uređuje postavljanje i razrješenje povjerenika. Poslovi povjerenika civilne zaštite utvrđeni su u odredbama članka 112., dok članak 113. predviđa postojanje posebnog propisa kojim će se utvrditi poslovi i zadaci i način rada, kao i visina naknade za povjerenike civilne zaštite.

POGLAVLJE VI. SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U odredbama članka 114. do 118. ovoga Zakona regulirana su temeljna pitanja o organizaciji i ovlasti službi zaštite i spašavanja. Službe zaštite i spašavanja su namijenjene za obavljanje određenih poslova koji su u funkciji zaštite i spašavanja.

Odredbom članka 114. određeno je da se te službe organiziraju u pravnim osobama iz članka 29. ovoga Zakona čija je redovita djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje. Poslovi zaštite i spašavanja se ostvaruju provedbom preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

Člankom 115. utvrđeni su uvjeti kada čitava pravna osoba obavlja funkciju službe zaštite i spašavanja, te dana ovlast vladi Županije i općinskom načelniku/gradonačelniku da odlučuju o organiziranju službi.

Člankom 116. predviđena je mogućnost osnivanja samostalnih službi zaštite i spašavanja koje osniva Vlada Županije, na prijedlog uprave civilne zaštite, odnosno općinski načelnik/gradonačelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine/grada.

Članak 117. omogućava angažiranje pravnih osoba koje nisu obuhvaćene člankom 29. Zakona na vršenju određenih poslova zaštite i spašavanja.

Članak 118. predviđa postojanje posebnog propisa kojim se reguliraju poslovi i zadaci, te način rada službi zaštite i spašavanja.

POGLAVLJE VII. POSTROJBE CIVILNE ZAŠTITE

U odredbama članka 119. do 124. Zakona regulirana su temeljna pitanja koja se odnose na organizaciju i zadatke postrojbi civilne zaštite. To su posebni sastavi ljudi koji su pokretni i opremljeni odgovarajućim tehničkim i drugim sredstvima za uspješno obavljanje zadataka u spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

U članku 119. određen je cilj formiranja postrojbi, njihova namjena, vrste i organizacijski oblik postrojbi.

U članku 120. utvrđeni su kriteriji za određivanje vrste i veličine postrojbe, te mogućnost osnivanja zajedničke postrojbe civilne zaštite opće namjene.

U odredbama članka 121. utvrđeni su glavni zadaci postrojbi opće namjene, te određeni subjekti koji formiraju te postrojbe. Općine imaju obvezu formiranja tih postrojbi, a tijela uprave, službe za upravu, ustanove i pravne osobe imaju mogućnost formiranja.

Člankom 122. regulirano je pitanje formiranja postrojbi civilne zaštite specijalizirane namjene koje obavljaju određene specifične poslove zaštite i spašavanja, određeni su subjekti koji su ih dužni organizirati, te uvjeti za njihovo organiziranje i obveze tijela vlasti Županije i općina/gradova prema tim postrojbama.

Člankom 123. određena su tijela vlasti koja formiraju postrojbe (Vlada Županije, na prijedlog uprave civilne zaštite Županije, odnosno općinski načelnik/gradonačelnik na prijedlog

općinske/gradske službe civilne zaštite), kao i mogućnost organiziranja zajedničkih postrojbi civilne zaštite.

Članak 124. predviđa postojanje posebnog propisa kojim se utvrđuju uvjeti za organiziranje, te zadaci i način rada ovih postrojbi.

POGLAVLJE VIII. RUKOVOĐENJE I UPORABA SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

U odredbama članka 125. do 133. regulirana su dva pitanja:

- upravljanje akcijama zaštite i spašavanja (čl. 125. do 127.)
- uporaba snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju (čl. 128 do 133.)

Članak 125. regulira aktiviranje stožera civilne zaštite, a u slučaju da se procjeni da nije potrebno aktivirati stožer, tada rukovoditelj tijela civilne zaštite može zapovjediti angažiranje određenih postrojbi ili službi zaštite i spašavanja.

Člankom 126. utvrđuje se ovlast stožera civilne zaštite da u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja poduzima sve radnje za koje je ovlašten zakonom i drugim propisima.

Člankom 127. regulirani su odnosi između stožera, a člankom 128. načelno utvrđeni uvjeti za angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite.

Člankom 129. propisana je namjena snaga civilne zaštite, a člankom 130. područje djelovanja postrojbi i službi civilne zaštite.

Članak 131. regulira uporabu snaga i sredstava civilne zaštite, članak 132. i 133. regulira zapovijedanje njihove uporabe.

DIO ČETVRTI-POPUNA, MATERIJALNO OPREMANJE I EVIDENCIJA POGLAVLJE I. POPUNA CIVILNE ZAŠTITE

Člankom 134. Zakona utvrđuje se raspoređivanje pripadnika civilne zaštite, i to prema kriterijima utvrđenim propisom iz članka 139. ovoga Zakona. Pripadnici civilne zaštite raspoređuju se u službe zaštite i spašavanja, postrojbe civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, stožere civilne zaštite, i na dužnost povjerenika civilne zaštite.

POGLAVLJE II. MATERIJALNO OPREMANJE

Člankom 135. Zakona regulira se materijalno opremanje struktura civilne zaštite (prema njihovim materijalnim formacijama), člankom 136. odjeća, obuća i identifikacijska iskaznica pripadnika civilne zaštite, a člankom 137. način osiguranja sredstava i opreme.

Članak 138. propisuje da se na sredstva i opremu koja služi isključivo za potrebe civilne zaštite ne plaćaju carine i porezi.

POGLAVLJE III. EVIDENCIJA

Člankom 139. propisano je da sadržaj i način vođenja evidencije, te kriterije za raspoređivanje obveznika civilne zaštite u strukture civilne zaštite utvrđuje ravnatelj Županijske uprave, i to korištenjem podataka iz vojne evidencije koju je vodilo Federalno ministarstvo obrane do momenta prestanka s radom, Županijske službe za zapošljavanje, javnim oglašavanjem, kao i prikupljanjem podataka na drugi način. Utvrđena je obveza tijela koje vodi službene evidencije na davanje podataka na zahtjev tijela civilne zaštite.

DIO PETI- OPERTIVNI CENTAR

Člankom 140. Utvrđeni su razlozi osnivanja i određena tijela u kojima se formiraju operativni centri.

Članak 141. regulira popunu operativnih centara i njihovo radno vrijeme. Člankom 143. utvrđeni su zadaci operativnog centra. Prema članku 143. građani, pravne osobe, tijela vlasti (davatelji informacija) dužni su operativnom centru dostavljati podatke koji se odnose na pojave i opasnosti koje mogu dovesti do nastanka prirodne nesreće. Tim člankom je propisan način funkcioniranja operativnih centara, a člankom 144. određene su veze koje operativni centri koriste.

Člankom 145. utvrđena je obveza dostavljanja podataka, a člankom 146. određeno je osiguranje posebnog telefonskog broja 112 (sada je to broj 121) i uvezivanje operativnih centara.

Člankom 147. regulirano je uvezivanje davatelja informacija s operativnim centrima, te određeno koja se tijela i pravne osobe uvezuju sa županijskim, odnosno općinskim/gradskim operativnim centrom.

Člankom 148. određeno je da ravnatelj Županijske uprave propisuje organizaciju, uvjete i način funkcioniranja operativnih centara.

Člankom 149. propisuje se obveza obavješćavanja i uzbuđivanja građana u slučaju pojave opasnosti, člankom 150. osiguranje tehničkih i drugih sredstava za uzbuđivanje, člankom 151. izvješćivanje putem radio i TV postaja, a člankom 152. obveze pravnih osoba koje se bave opasnom djelatnošću da osiguraju pravodobno izvješćivanje o opasnostima.

Člankom 153. utvrđuje se obveza ustupanja prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe operativnih centara.

DIO ŠESTI- OBUČAVANE I OSPOSOBLJAVANJE

Člankom 154. Zakona propisana je za građane, pripadnike stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbi i povjerenika civilne zaštite obveza obučavanja za civilnu zaštitu koja se vrši prema nastavnim planovima i programima koje donosi ravnatelj Županijske uprave civilne zaštite. Zatim je propisana obveza obučavanja na specijalističkim tečajevima za pojedine strukture civilne zaštite.

Članak 155. predviđa osnivanje centra za obuku i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite.

Članak 156. regulira obuku i osposobljavanje službenika i namještenika, a članak 157. obvezu osposobljavanja i obuke kroz obrazovne ustanove.

DIO SEDMI- PROGRAMIRANJE I PLANIRANJE

Člankom 158. Zakona utvrđuju se temelji za organizaciju i provedbu zaštite i spašavanja, to su Program razvoja zaštite i spašavanja (Županijski program) i Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća (Županijski plan).

Člankom 159. propisuje se da se Županijskim programom koji se donosi za razdoblje od najmanje pet godina određuje politika i strategija zaštite i spašavanja i definiraju se konkretni programi, projekti i inicijative.

Člankom 160. propisano je da se u Županijskom planu razrađuju zadaće koje su utvrđene u Županijskom programu. Realizaciju mjera utvrđenih u Županijskom planu vrše županijska ministarstva i druga tijela Županijske uprave, uz koordinaciju Županijske uprave civilne zaštite.

Članak 161. regulira je treći planski dokument. To je Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća (Procjena ugroženosti). Tim dokumentom se obavlja procjena mogućnosti nastanka prirodnih i drugih nesreća na području Županije i posljedica što ih te nesreće mogu izazvati. Taj dokument služi kao osnova za izradu druga dva planska dokumenta.

Članak 162. određuje funkciju i namjenu planova zaštite i spašavanja, a člankom 163. određena su tijela uprave Županije koja donose ta tri navedena planska dokumenta.

Člankom 164. utvrđena su također tri planska dokumenta zaštite i spašavanja u općini/gradu (Procjena ugroženost, Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja), te su određena tijela

vlasti općine/grada koja donose ta dokumenta, a člankom 165. je propisano da se sadržaj općinskog/gradskog programa utvrđuje na analogan način kao i sadržaj Županijskog programa.

DIO OSMI-ANGAŽIRANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE, GRAĐANA I PRAVNIH OSOBA NA ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Člankom 166. ovoga Zakona propisuje se postupak angažiranja snaga i sredstava civilne zaštite, određuju se tijela koja vrše njihovo angažiranje, utvrđuje redoslijed angažiranja, određuju uvjeti za angažiranje snaga i sredstava s područja Županije i općina/gradova kao i snaga i sredstava Federacije.

Člankom 167. utvrđuje se obveza angažiranja prije poziva, odnosno obveza poduzimanja potrebnih mjera ako zaprijeti ili iznenada nastupi prirodna nesreća.

Člankom 168. regulira se postupanje građana, snaga civilne zaštite i pravnih osoba u slučaju nesreće. Dužni su postupati po odlukama tijela vlasti koje je proglasilo stanje nesreće i sudjelovati u akcijama zaštite i spašavanja prema zapovijedima stožera civilne zaštite.

Člankom 169. reguliraju se materijalne obveze građana i pravnih osoba koje su nužne za zaštitu i spašavanje, a prema zapovijedi nadležnog stožera civilne zaštite.

DIO DEVETI- FINANCIRANJE I NAKNADE POGLAVLJE I. FINANCIRANJE CIVILNE ZAŠTITE

Člankom 170. utvrđeni su izvori financiranja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Člankom 171. utvrđena je obveza izdvajanja od 0,5% na neto plaće svih uposlenika i osoba angažiranih po ugovoru o djelu i ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova. Zatim je utvrđen način raspodjele tih sredstava.

Člankom 172. utvrđena je obveza izdvajanja proračunskih sredstava za potrebe zaštite i spašavanja za tekuću godinu i način korištenja tih sredstava.

Članak 173. propisuje obvezu izrade godišnjeg plana utroška namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje kojeg donosi nadležna uprava civilne zaštite uz pribavljeno mišljenje nadležnog stožera civilne zaštite, prema kojemu se ta sredstva mogu koristiti.

Člankom 174. utvrđeni su poslovi i zadaci zaštite i spašavanja koje financira Županija, člankom 175. poslovi i zadaci koje financira općina/grad, dok je člankom 176. regulirano financiranje zaštite i spašavanja u pravnim osobama.

NAKNADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Člankom 177. Zakona utvrđeni su slučajevi sudjelovanja bez naknade u civilnoj zaštiti, članak 178. regulira pravo na naknadu za korištenje materijalnih i drugih sredstava i opreme, a članak 179. određuje tijela koja isplaćuju naknadu.

Članak 180. utvrđuje odgovornost pravnih osoba za određene troškove u zaštiti i spašavanju koje su izazvali namjerno ili su zbog krajnje nepažnje prouzročile opasnosti radi kojih su nastali troškovi u otklanjanju posljedica.

DIO DESETI-INSPEKCIJSKI NADZOR

U članku 181. Zakona utvrđena je ovlast Županijske uprave u vršenju inspekcijskog nadzora u područjima koja se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti Županije, županijskih tijela uprave, županijskih ustanova, općina/gradova i pravnih osoba, te su navedena pitanja u kojima se provodi taj nadzor. Poslove inspekcijskog nadzora mogu vršiti inspektori, a u određenim situacijama i drugi državni službenici koje odredi ravnatelj Županijske uprave.

DIO JEDANAESTI-RADNI ODNOSI

Člankom 182. Zakona regulirana su prava i dužnosti službenika i namještenika Županijske uprave prema propisima koji se za državne službenike i namještenike primjenjuju u Županiji, predviđeno je u određenim uvjetima obavljanje poslova izvan redovitog radnog vremena, uvećanje plaće do 20% zbog posebnih uvjeta rada, što će utvrditi Vlada županije na prijedlog ravnatelja Županijske uprave.

DIO DVANAESTI- PRIZNANJA I NAGRADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Članak 183. Zakona regulira dodjelu priznanja i nagrada u civilnoj zaštiti prema kriterijima i postupku koje donosi Vlada Županije na prijedlog ravnatelja Županijske uprave civilne zaštite.

DIO TRINAESTI- KAZNE NE ODREDBE

Člankom 184. Zakona određeni su prekršaji i utvrđene novčane kazne za pravne osobe kao i za odgovorne osobe u pravnim osobama.

Člankom 185. utvrđeni su novčane kazne za prekršaje za fizičke osobe, a člankom 186. za rukovoditelje tijela uprave.

DIO ČETRINAESTI –PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Člankom 187. Zakona određen je rok za donošenje općinskih/gradskih propisa radi reguliranja pitanja zaštite i spašavanja koja su stavljena u nadležnost općina/gradova, člankom 188. određen je rok za donošenje podzakonskih propisa iz mjerodavnosti Vlade Županije, a člankom 189. rok za donošenje propisa iz mjerodavnosti Županijske uprave.

Člankom 190. određeno je stupanje na snagu ovog Zakona.

IV – FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog Zakona sredstva se osiguravaju u proračunu Županije Zapadnohercegovačke na način propisan u članku 171. (posebna naknada za zaštitu i spašavanje) i članku 172. (proračunska sredstva i drugi prihodi).